

ЯНГИ

ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета

№ 68 (68), 2020 йил 28 апрель, сешанба

ГЕОЛОГИЯ СОҲАСИДА АМАЛГА ОШИРИЛАЁТГАН ИШЛАР ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 27 апрель кuni геология соҳасида амалга оширилаётган ишлар таҳлили ва галдаги вазифалар муҳокамасига бағишланган йиғилиш ўтказди.

Охириги уч йилда ушбу соҳани тубдан ислох қилиш бўйича муҳим қарорлар қабул қилинди. Шу даврда тармоққа ажратилган маблағлар 3 баробарга ошди. Усуналарнинг учдан бир қисми янгиланди. 850 тадан зиёд илгор ва инновацион технологиялар жорий этилди.

Натижада қидирилаётган қазилма бойликлари турлари 3 тадан 17 гага кенгайди. Руда таркибиди аниқланадиган элементлар сони 12 тадан 40 гага етказилди. 2019 йилда Марказий Осиёда илк бор замонавий аэрогеофизик комплекс ишга туширилиб, ер қатъини инновацион усулларда ўрганиш йўлга қўйилди.

Шунингдек, геология ишларининг бошланғич босқичида замонавий ГИС-технологиялари асосида дунёда тан олинган Global-Mapper, Erdas, ENVI дастурлари ва юқори аниқликдаги Landsat, Aster космосуратларидан фойдаланиш жорий этилди. Бу усуллар анча чуқур қатламлар ҳақида юқори аниқликда маълумот олиш ҳамда катта ҳудудларни қисқа муддатда ўрганиш имконини бермоқда. Энг муҳими, вақт ва харажат тежалмоқда.

Ер ости сувларини мониторинг қилиш ва кадастрини юритиш ҳам такомиллаштирилди. 250 та кузатув қудуғида ер ости суви параметрларини мавқофдан автоматик ўлчаш қўрилмалари ўрнатилди. Соҳадаги ишларни изчил давом эттириш мақсадида жорий йилда геология-қидирув ишларига 1,6 триллион сўм ажратилди.

Йиғилишда мазкур ишлар ҳажмини ошириш, хорижий инвестицияларни жалб этиш масалалари қўриб чиқилди.

Йил якунига қадар олтин ва қумуш ресурслари, мис ва 8 турдаги норуца бойликлари захираларини кўпайтириш зарурлиги таъкидланди. Бунинг учун техникаларни янгиланиш давом эттириш керак. Масалан, замонавий усуналарни қўллаш ҳисобига бургилаш чуқурлигини 800 метрдан 1200 метрга етказиш, иш самарадорлигини эса 1,7 бараварга кўпайтириш мумкин.

Шу боис, жорий йилда геофизика, бургилаш, тоғ-кон ва лабораторияда қўлланиладиган 385 та усунани модернизация қилиш бўйича топшириқ берилди. Йил якунига қадар углеводородга истиқболли 16 та майдонни аниқлаш, 23 та янги кон захираларини тасдиқлаш вазифаси қўйилди.

Соҳанинг инвестицион жозибадорлигини ошириш масаласи муҳокама қилинар экан, давлатимиз раҳбари бунинг учун халқаро стандартларни жорий этиш кераклигини таъкидлади. Хорижий мутахассисларни жалб қилиб, геологларни JORC стандартлари бўйича маълумот тайёрлашга ўқитиш муҳимлиги қайд этилди.

Ўзлаштириш учун тайёр 20 та конга тажрибали инвесторларни жалб қилиш, бошқа истиқболли майдонлар бўйича сармоявий лойиҳаларни шакллантириш юзасидан кўрсатмалар берилди.

Геология соҳаси кишлоқ ҳўжалиги ерларини сув билан таъминлашда ҳам муҳим ўрин тутди. Хусусан, қудуқлар қазиш учун ҳар бир туманга махсус техникалар етказилиши белгиланган.

Йиғилишда 3 минг гектарга сув чиқариш учун 70 та қудуқ бургилаш бўйича

вазифа қўйилди. Шунингдек, жорий йилда 200 та янги қудуқда сув сарфини, 400 та қудуқда ер ости сув сатҳини онлайн мониторинг қиладиган тизим жорий этиш ҳамда ер ости сувлари интерактив харитасини яратиш зарурлиги таъкидланди.

Геология ривожидида фундаментал, илмий, инновацион ва амалий тадқиқотларнинг ўрни катта. Шу боис, йил якунига 2,5 минг квадрат километр майдонни космик тасвирлар орқали, 5 минг квадрат километр майдонни аэрогеофизика усули орқали геологик ўрганиш юзасидан топшириқлар берилди.

Жорий йил 24 январда Олий Мажлисга йўлланган Мурожаатномада ҳамда 31 январь кuni илм-фан вақиллари билан учрашувда давлатимиз раҳбари геология соҳасида илмий салоҳиятни ривожлантиришга доир қатор истиқболли вазифаларни белгилаб берган эди.

Шу асосда Геология фанлари университетини ташкил этиш бўйича иш олиб боришмоқда. Унинг ўқув дастурлари Санкт-Петербург қончилиқ университети ва бошқа хорижий таълим муассасаларининг илгор тажрибаси ёрдамида ишлаб чиқилмоқда.

Йиғилишда мазкур янги университет қошида Геология музейини ташкил этиш ва унинг фаолиятини ўқув жараёнига боғлаш юзасидан кўрсатмалар берилди.

Мутасаддилар соҳада амалга оширилаётган ишлар ҳамда галдаги топшириқларни бажаришга қаратилган режалар юзасидан ахборот берди.

ЎЗА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ КОРОНАВИРУС ПАНДЕМИЯСИ ДАВРИДА АҲОЛИ ВА ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕКТЛАРИНИ Қўллаб-қувватлаш бўйича қўшимча ЧОРА-ТАДБИРЛАР Тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 19 мартдаги "Коронавирус пандемияси ва глобал инқироз ҳолатларининг иқтисодийёт тармоқларига салбий таъсирини юмшатиш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида"ги ПФ-5969-сон ва 2020 йил 3 апрелдаги "Коронавирус пандемияси даврида аҳоли, иқтисодиёт тармоқлари ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги ПФ-5978-сон фармонларига мувофиқ, аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлашни кенгайтириш, иқтисодиёт тармоқларининг барқарор фаолият юритишини таъминлаш бўйича чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Тадбиркорлик субъектларига имтиёз ва преференциялар берилди, Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан молиялаштириладиган ташкилотлар ходимларига иш ҳақи, шунингдек, пенсия, стипендия ва нафақаларнинг узлуқсиз тўлаб берилиши таъминланди.

Коронавирус инфекцияси тарқалишига қарши курашиш даврида асосий даромад манбаларини йўқотган шахсларни, аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини ва тадбиркорлик субъектларини қўшимча қўллаб-қувватлашни таъминлаш мақсадида:

1. Белгилансинки, 2020 йил 1 апрелдан 2020 йил 1 октябрга қадар:

а) Ўзбекистон "Маҳалла" хайрия

жамоат фондига, "Саховат ва кўмак" фондига, "Ўзбекистон меҳр-шафқат ва саломатлик" жамоат фондига, шу жумладан, уларнинг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳри, туманлар ва шаҳарлардаги бўлималарига, шунингдек, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан шакллантириладиган ижтимоий қўллаб-қувватлашга муҳтож бўлган жисмоний шахслар рўйхатида киритилган жисмоний шахсларга бегараз бериладиган:

пул маблағлари ва товарлар (хизматлар)га фойда солиғини ҳисоблашда чиқариладиган харажатлар сифатида қаралади;

Давоми 2-бетда

Саноат

Аҳоли бандлигини таъминлаш ҳар доим долзарб. Айниқса, карантин даврида бу ҳар қачонгидан-да муҳим аҳамият касб этапти. Президентимиз топшириғига кўра, шу кунларда қурилиш соҳаси ходимлари иш фаолиятини бошлади. Тармоқда ишнинг жадал бориши эса қурилиш материаллари таъминоти билан узвий боғлиқ.

Ишлаб чиқариш — таянч, Экспорт — асосий имконият

Президентимиз раислигида 2020 йил 16 апрель кuni ўтказилган видеоселектор йиғилишида қурилиш материаллари билан боғлиқ масалалар атрофида муҳокама қилиниб, "Ўзсаноатқурилишматериаллари" уюшмасига биринчи ярим йилликда маҳсулот ишлаб чиқаришни 10 триллион сўмга, йил охирига қадар 22 триллион сўмга етказиш вазифаси қўйилди. Бу кўрсаткичларни таъминлашда экспорт бозорлари асосий имконият ҳисобланади. Шунингдек, импорт

ўрнини босувчи маҳаллий қурилиш материаллари ишлаб чиқаришни кенгайтириш бўйича ҳам топшириқлар берилди. "Ўзсаноатқурилишматериаллари" уюшмаси матбуот хизмати берган маълумотларга кўра, ҳозир "Кварц", "Қизилқумцемент", "Бекободцемент", "Охангаронцемент", "Қувасойцемент", "Кнауфгипс Бухоро" каби МЧЖларда карантин қоидаларига тўлиқ риоя қилган ҳолда ишлаб чиқариш давом этмоқда. Эътиборли томони, карантин

вақтида тармоқ корхоналаридаги мавжуд қувватлар, печлар, тегирилмонлар ишлаб чиқариш ҳажми камайтирилмаган ҳолда таъмирдан чиқарилиб, цемент заводларида ярим тайёр маҳсулот — клинкер тайёрлаш қўпайтирилди. Шунингдек, қурилиш ойнаси ва керамик плитка ишлаб чиқарувчи корхоналар янги қурилиш мавсуми учун тайёр маҳсулотлар захирасини яратди.

Давоми 4-бетда

Жамоатчилик назорати

Халқона сиёсат майдони Янада кенгайди

Алишер ҚОДИРОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатаси
спикери ўринбосари

Президентимиз Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан бошланган тўб ислохотлар моҳияти янги Ўзбекистон давлатининг халққа хизмат қилиш тамойилларига қатъий амал қиладиганини, барча куч ва имкониятларини фуқаролар ҳаётига яхшилаш ҳамда улар муаммосини бартараф этишга қаратаётганини кўрсатмоқда.

Бунга ана шу даврда қабул қилинган қонунлар, фармон ва қарорлар мазмунини ҳам қўриш мумкин. Давлатимиз раҳбарининг "Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Жамоатчилик палатасини ташкил этиш тўғрисида"ги фармони ҳам халққа хизмат қилиш имкониятларини янада кенгайтиришга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

Давоми 2-бетда

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 24 апрель кuni АҲОЛИ БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ ВА ИҚТИСОДИЁТ ТАРМОҚЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ ТИКЛАШ МАСАЛАЛАРИ муҳокамасига бағишланган навбатдаги видеоселектор йиғилиши ўтказилди

Йиғилишда

Иқтисодиёт тармоқларини барқарор ишлатиш, аҳоли бандлигини таъминлаш, эҳтиёжманд оилаларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш масалалари Фаргона ва Қашқадарё вилоятларида шу борада амалга оширилаётган ишлар муҳокама қилинди.

Фарғонада 120 нафар, Қашқадарё вилоятида 6 нафар фуқаро коронавирус билан касалланган.

Жорий йилда қурилиш ва реконструкция ишлари учун Фарғона вилоятидаги 130 та объектга 632 миллиард сўм, Қашқадарё вилоятидаги 132 та объектга 536 миллиард сўм ажратилган.

Лекин биринчи чоракда маблағларни ўзлаштириш ва лойиҳаларни амалга ошириш режадагидан анча ортада қолган.

Фойдаланишдан чиққан ва лалми ерларда қудуқ қазиб, аҳолига бўлиб бериш зарурлиги қайд этилди. Бунинг учун Фарғонага 15 миллиард сўм, Қашқадарёга 11 миллиард сўм ажратилган.

Бу йил сув кам талаб қиладиган, экспортбон дуққалиқ экинлар экиш мақсада мувофиқлиги таъкидланди.

Карантин даврида Фарғона вилоятида 10 минг, Қашқадарёда 11 мингга қорхонанинг ишлаб чиқариш кўрсаткичлари кескин камайган. Бунинг оқибатида айна пайтда ишсизлар сони ошган.

Фарғонада 56 мингга, Қашқадарёда 91 мингга эҳтиёжманд оила мавжуд.

Фарғона вилоятида 34 минг гектар, Қашқадарёда 22 минг гектардан ортиқ майдонда боғ ва тоқзорлар бор.

Лекин ҳар йили фақат 20 фоиз қатор ораларига экин экилади, холос. Шундан келиб чиқиб, ушбу вилоятлар ҳокимларига мавжуд боғ ва тоқзорлар қатор ораларига тўлиқ экин экилишини ташкил қилиш, шу орқали аҳоли бандлигини таъминлаш вазифаси қўйилди.

Кам таъминланган оилаларга қорамол, парранда ва асалари уяси тарқатиб, кооперация асосида аҳоли бандлигини таъминлаш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш бўйича топшириқлар берилди.

Ғалладан бўшаган майдонларнинг 50-60 фоизига фермер ўз ишчилари билан экин экиши, қолган қисмининг карантин шароитида вақтинча ишсиз қолган ва кўмакка муҳтож аҳолига бўлиб беришни ташкил этиш вазифаси юклатилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИКОРОНАВИРУС ПАНДЕМИЯСИ ДАВРИДА АҲОЛИ ВА
ТАДБИРКОРЛИК СУБЪЕКТЛАРИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ БЎЙИЧА
ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Бошланғич 1-бетда

товарлар (хизматлар) қўшилган қиймат солиғидан озод қилинади ва айланмадан олинган солик бўйича солик солиш объектига киритилмайди;

б) Ўзбекистон "Маҳалла" хайрия жамоат фондидан, "Саховат ва кўмак" фондидан, "Ўзбекистон меҳр-шафқат ва саноатлик" жамоат фондидан, юридик ва жисмоний шахслардан олинган бераз ёрдам (пул маблағлари, товарлар ва хизматлар)га, агар ёрдам олувчи шахслар маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан шакллантириладиган ижтимоий қўллаб-қувватлашга муҳтож бўлган жисмоний шахслар рўйхатида киритилган бўлса, жисмоний шахсларнинг даромади сифатида қаралмайди;

в) жисмоний шахсларга турар жойларини жисмоний шахсларга ва коронавирус пандемияси даврида фаолияти тўхтаган тадбиркорлик субъектларига нотурар жойларни ижарага беришдан олинган жисмоний шахслардан олинган даромадлар бўйича солиқни фозисиз кечиктириб тўлаш ҳуқуқи берилади. Бунда, жисмоний шахслардан олинган даромад солиғини тўлаш бўйича берилган кечиктириш

суммаси 2021 йил 1 апрелга қадар муддатга тенг улушларда тўланиши лозим;

г) лизинг корхоналари томонидан ҳисобланган ва кечиктирилган лизинг бўйича фозиз даромадлари суммаси фойда солиғини ҳисоблашда кечиктириш берилган даврдаги жами даромад таркибига киритилмайди;

д) тижорат банклари кредитлари бўйича фозиз харажатларини Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш Давлат жамғармаси томонидан компенсация қилиш тартиби тадбиркорлик субъектларининг амалдаги кредит шартномаларига ҳам таътиб қилинади.

2. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ 2020 йилда ҳодимга тўланадиган, жисмоний шахслардан олинган даромад солиғига тортилмайдиган моддий ёрдам суммаси меҳнатга ҳақ тўлаш энг кам миқдорининг 4,22 бараваридан 7,5 бараваригача оширилади.

3. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги, Молия вазирлигининг пенсиялар тўғри тайинланиши ҳамда тўланиши бўйича текширишлар натижасида аниқланган, ортиқча тўланган пенсиялар

бўйича 2020 йил 20 апрель ҳолатига пенсионерларнинг қарздорлик суммасини ҳисобдан чиқариш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

4. Белгилаб қўйилсинки, 2020 йил 1 майдан бошлаб барча ишловчи пенсионерларга (Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети ҳисобидан пенсия олувчи шахслардан ташқари) пенсиялар тўлови тўғридан-тўғри Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси томонидан амалга оширилади.

5. Белгилансинки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 3 апрелдаги "Коронавирус пандемияси даврида аҳоли, иқтисодиёт тармоқлари ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги ПФ-5978-сон Фармонининг 6-бандида назарда тутилган соддалаштирилган тартибда солиқларни

тўлаш бўйича фозисиз кечиктириш (бўлиб-бўлиб тўлаш) бериш муддати 2020 йил 31 декабргача узайтирилади.

Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари кечиктириш (бўлиб-бўлиб тўлаш) берилган ва келгусида тўланадиган солик суммаларини тўлаш бўйича муддатни мустақил равишда, бироқ икки йилдан оширмасдан белгиланган ҳуқуқига эга эканлиги маълумот учун қабул қилинсин.

6. Молия вазирлиги бир ой муддатда қонун ҳужжатларига мазкур Фармондан келиб чиқадиган ўзгаришлар ва қўшимчалар тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

7. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазир А.Н.Арипов ва Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Ж.А. Қўчқоров зиммасига юллансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2020 йил 27 апрель

Умумхалқ ҳаракати

ЯНГИ ТАРИХНИНГ
ЁРҚИН САҲИФАСИАбдурауф ҚОРЖОВОВ,
иқтисодий шарҳловчи

Дунёда пандемия жабрини тортмаган мамлакат жуда кам қолди. Бу балои қазо миллат, дин, давлат, қитъа танламайди, сарҳад нимагини билмайди. Бутунга келиб коронавирусни юқтирганлар сони 3 миллион нафарга яқинлашиб, 207 мингдан ортқ одамнинг ёстиғи қуриди. Унинг оқибатида келиб чиққан иқтисодий инқироз туфайли иш билан банд бўлмаганлар сони эса миллиардлар билан ўлчанади.

енгилликлар бериш ҳақида 11 та меъёр белгиланди. Учта меъёр жисмоний шахсларга, саккизтаси тадбиркорларга тегишли. 3 апрелдаги иккинчи фармон билан бевосита солик имтиёзи ва енгилликлар билан боғлиқ бўлган яна 12 та меъёр киритилди.

Адлия вазирлиги мутахассислари ана шу меъёрлар самараларига доир таҳлилларни келтирар экан, карантин сабабли фаолиятини вақтинча тўхтатишга мажбур бўлган 95 мингдан ортқ яқка тартибдаги тадбиркорнинг қатъий белгиланган солиқларини (бир ойда ўртача 52 миллиард сўмдан ортқ) ҳисоблаш тўхтатилганига уруғ беради. Туризм ва меҳмонхона фаолияти билан шуғулланадиган 1700 дан ортқ корхона 1 апрелдан 31 декабргача бўлган муддатда мол-мулк ва ер солиғидан озод қилинди. Шунингдек, ушбу корхоналарнинг ишчиларига ойлик тўлашда ягона ижтимоий тўловни 12 фозидан 1 фозигача тушириш ҳуқуқи берилиб, улар ҳисобиди 136 миллиард сўм маблағ қолдирилмоқда.

Тадбиркорлик фаолияти узулси-зилигини таъминлаш мақсадида 30 триллион сўм револьвер кредит ажратилиши белгиланди. Бугунги куннинг ўзига 5,1 триллион сўм ҳажмдаги турли кредитлар аллақачон ўз эгаларини топган ва ҳоказо.

ТАДБИРКОР ҲИММАТИНИНГ
МУКОФОТЛАРИ

Бугунги кунда тадбиркорларнинг эзгу савъ-ҳаракатларига қўрсатилган рағбатнинг монандлигини қўриш мумкин. Яъни пандемия шароитида улар фаолияти давлат томонидан қанчалик қўллаб-қувватланаётган бўлса, уларнинг "Саховат ва кўмак" умумхалқ ҳаракатидаги ихтиёрий саховати ҳам бир неча бор зиёда бўлиб қайтарилиши кўзда тутилмоқда.

— Биринчидан, ушбу ҳаракатга қўшилган тадбиркорлик субъектларининг 1 апрель ҳолатига солик қарздорлиги автоматик равишда 1 октябрга қадар узайтирилиши, уларга пеня ва жарималар қўлламаслик тартиблари жорий этилиши мўлжалланмоқда, — дейди Давлат солик қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари Мубин Мирзаев. — Иккинчидан, ташқи савдо операциялари билан шуғулланган, яъни экспорт ва импортдан муддатли ўтган дебитор ва кредитор қарздорлиги мавжуд корхоналарга нисбатан солик органлари томонидан жарималар қўлламаслик, учинчидан, 1 апрель ҳолатига қўра, банк кредитларидан, лизингдан ва бошқа молиявий мажбурият бўлган тадбиркорлик субъектлари қарздорлигининг асосий ва фозиз суммаси графити автоматик равишда 1 октябргача, яъни олти ойга узайтирилиши каби имтиёз ва преференциялар бериш назарда тутилмоқда.

Эҳтижманд, кам таъминланган инсонлар ва оилаларга меҳр ва ҳурмат билан ёрдам қилини қўзадиган барча тадбиркорлар ўз фаолиятини кенгайтиришга қаратилган ресурслар орқали ҳам қўллаб-қувватланади. Яна бир томони, уларнинг фаолияти, саховати шу мавзуда чоп этиладиган китобларга ҳам муҳрланади.

"Саховат ва кўмак" умумхалқ ҳаракати давлатимиз ва халқимиз билригини, унинг бекиёс қудратини ёрқин намён этиб, янги тарихимиз саҳифаларидан мустахкам ўрин опади.

Ҳар бир мамлакат унга қарши бир-биридан кескин қоралар кўрарди, аҳолини ижтимоий ҳўмос қилиш, иқтисодиётга қўрсатилган таъсирини юмшатиш йўллари излаётди. Табиийки, бу жараён Ўзбекистонни ҳам четлаб ўтаётгани йўқ. Лекин аҳолини таъминлаш учун ҳам, иқтисодиётни қўллаб-қувватлаш учун ҳам мамлакатимизнинг захиралари ва имкониятлари етарли.

"Саховат ва кўмак" умумхалқ ҳаракатини йўлга қўйишга доир ташаббус халқимиз, жамоатчилик томонидан кўтаринки руҳда, қизгин қўтиб олинди. Давлатимиз раҳбари эътироф этганидек, эл бошига иш тушган қийин дамларда бир-бирига елкадош бўлиш, бир-бирига эътибор ва ғамхўрлик қўрсатиш каби энг олижаноб ғазилатлар халқимизнинг юрагида, қалбидида азалдан мўжассам бўлганини, бугунги интилишлар янада қўчироқ жўш ураётганини намён этади.

Одами эрсанг, демагил одами,
Ошникм йўқ, халқ ғамидин ғами.

Ҳазрат Алишёр Навоий бобомизнинг машҳур байти беш ярим аср нарида туриб эмас, худди айни кўнларда битилганга ўхшайди. Тождор вирус туфайли юзага келган синов даврида ҳам эл ғамда куйиниб яшаш, баҳоли қудрат ёрдам бериш, ҳақдор қўрсатишдек қийнатлар юртимизда одамийлик меzonига айланган. Карантинга доир қатъий чекловлар, ижтимоий қораларни амалга оширишда давлат ва халқ ҳамжиҳатлиги, билриги бу балонинг ваҳими ва талотўпларсиз ўтишини, тадбирларни тизимли олиб боришни таъминлаб келаяпти.

Жорий йилнинг 20 апрель кўни бўлиб ўтган видеоселектор йиғилишида Президентимиз халқимизнинг тарихий ва маънавий қадриятларини, меҳр-саховат, оқибат ва ҳиммат каби юксак ғазилатларини инобатга олган ҳолда "Саховат ва кўмак" умумхалқ ҳаракатини йўлга қўйиш ташаббусини илгари сурди.

"Имкониятидан келиб чиқиб, қайсидир тадбиркор бир ойда, мисол учун, 10 та, бошқа бири эса 20 та оилага кўмаклашиши, энг муҳими, муҳтож оилалар аъзоларини ишга жалб қилиши мумкин. Давлат томонидан, ўз навбатида, бундай тадбиркорларга солик, лизинг, кредит тўловлари, зарур ресурслар билан таъминлаш бўйича турли имтиёз ва преференциялар берилади. Яъни бу аҳолига давлат томонидан тадбиркорлик субъектлари орқали қўрсатилган саховат ва кўмак бўлади".

ОДАМЛАР ҲАМ БАНД,
ҲАМ РОЗИ БЎЛИШГА ХИЗМАТ
ҚИЛУВЧИ ТУЗИЛМА

Ташаббусни амалга ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг жорий йил 22 апрелдаги фармойишига асосан, "Саховат ва кўмак" жамғармаси ҳамда унинг ҳудудий бўлинмалари ташкил этилди, жамғарма тўғрисидаги низом тасдиқланди. Унга қўра, жамғарма ва унинг бўлинмалари Ўзбекистон "Маҳалла" хайрия жамоат фонди Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўлинмалари, туман ва шаҳар бўлинмалари ҳузурида очилади. Улар юридик шахс ҳисобланмайди.

"Саховат ва кўмак" жамғармаси маблағлари жисмоний ва юридик шахслар, шу жумладан, Ўзбекистон Республикаси норезидентларининг ҳомийлик ва хайриялари, маҳаллий бюджетлар даромадининг режадан ташқари бажарилишидан тушган маблағлар ҳамда қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан шакллантирилади.

Яна бир муҳим хизмати, жамғармага келиб тушган маблағлар коронавирус пандемияси ва карантин даврида ижтимоий ҳўмога муҳтож, кўп фарзандли оилаларга, ногиронлиги бўлган шахсларга ва ёлғиз қарияларга, ўз даромадини йўқотган, вақтинча ишсиз бўлган жисмоний шахсларга пул маблағлари, қўндалик истеъмол товарлари, дори воситалари ва бошқа маҳсулотлар билан таъминлашга йўналтирилади.

Жамғарма маблағларини тасаруф этиш республика миқёсида "Маҳалла" хайрия жамоат фонди Вазирлик кенгаши, ҳудудлар миқёсида Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳри кенгашлари, туман (шаҳар) миқёсида халқ депутатлари туман ва шаҳар кенгашлари томонидан амалга оширилади.

"Саховат ва кўмак" жамғармаси маблағлари сарфланиши устидан давлат ва жамоатчилик назорати ўрнатилди. Низомда маблағларнинг келиб тушиши, улардан фойдаланилиши ҳақида оммавий ахборот воситаларида эълон қилиб борилиши белгиланган бўлиб қўйилган.

"Маҳалла" хайрия жамоат фондидан маълум қилишларича, мазкур ҳаракат бошланганидан буён "Саховат ва кўмак" жамғармасига республика бўйича 22 миллиард 216 миллион 608 минг сўмдан зиёд хайрия маблағлари келиб тушди.

ТАДБИРКОРЛАР УЧУН
МАЖБУРИЯТ ЭМАС, БАЛКИ
ИМТИЁЗ ВА РАҒБАТ

Табиийки, ҳар бир ташаббус ёки янгиллик моҳияти ва аҳамиятини ҳамма бирдай англаб етасанмайди. Айрим фуқароларда "Саховат ва кўмак" умумхалқ ҳаракати ҳақида ҳам "давлат ўз мажбуриятларини тадбиркорлар зиммасига юкламайпти" қабилидаги фикр-мулоҳазалар юзага келган ҳолатлар бўлди.

— Пандемия шароитида давлат ўзининг мажбуриятларини бажаришда давом этмоқда, — дейди Адлия вазирлигининг масъул ҳодими Шаҳноза Соатова. — Масалан, карантин тартибини таъминлаш, тестлар ўтказиш, карантинга олинганларнинг таъминоти, муҳтож фуқароларга хайрияни хавфсиз тарзда етказиб бериш, волонтерлик ҳаракатларини тизимли ташкил этиш каби бирламчи зарур вазифалар тизимли равишда бажариб келинмоқда.

— Ўзбекистонда карантин тартиби эълон қилинган кўндан бугунга қадар аҳоли ва тадбиркорлик субъектларига солик имтиёзлари, преференциялар бериш бўйича Президентимизнинг ижтимоий фармони қабул қилинди, — дейди Давлат солик қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари Мубин Мирзаев. — Бу икки ҳужжатда аҳоли ва бизнеснинг деярли барча қатламлари қамраб олинган.

19 март кўни қабул қилинган илк фармон билан солик тўловлари бўйича

Жамоатчилик назорати

ХАЛҚОҲА СИЁСАТ
МАЙДОНИ
ЯНАДА КЕНГАЙДИ

Бошланғич 1-бетда

Чиндан ҳам, ўтган йилларда "Халқ давлат органларига эмас, балки давлат органлари халқимизга хизмат қилиши керак" деган тамойил асосида фуқароларнинг келажақда эмас, бугун яхши яшашлари учун қўлай шароитлар яратила бошлаганини таъкидлаш мумкин.

Шу ўринда "Жамоатчилик назорати тўғрисида"ги қонун гарчи бир неча йиллардан бери муҳокама қилинаётган бўлса-да, унинг айнан янгиланаётган Ўзбекистонда қабул қилингани ҳам бежиз эмаслигини айтиш жоиз. Ушбу муҳим ҳужжат, энг аввало, фуқаролик жамиятини изчил ривожлантириш, юртдошларимизни уйғоқликка қорлашга хизмат қилиши билан ҳам қўчилик томонидан қўллаб-қувватланди.

Ҳар қандай мамлакат ривожий жамият бошқаруви билан халқ орасидаги мулоқотнинг қанчалар самарали йўлга қўйилганига боғлиқ. Агар одамлар бошқа талабларни қўйсалар-у, бошқарувдагилар, аксинча, режаларни амалга оширсалар, албатта, қўзланган мақсадларга эришиб бўлмайди. Шу маънода, иқтисодий, ижтимоий, сиёсий ислохотларнинг натижадорлиги айнан давлат билан халқ ўртасидаги мулоқотларнинг қай даражада тўғри йўлга қўйилгани билан белгиланади.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев томонидан илгари сурилган давлат бюджетини қонун кўринишида, яъни парламент орқали қабул қилиш ғояси замирида ҳам айнан шундай мақсад мўжассамдир.

Тўғри, ушбу муҳим молиявий ҳужжатнинг халқ вакиллари томонидан қабул қилиниши қайсидир маънода ҳукуматнинг пулга эгалик қилиш ва эмин-эркин тасаруф қилиш ҳуқуқини қамайтириши мумкин. Аммо Президентимизнинг қатъий иродаси билангина ушбу қарор ҳам халқона сиёсатнинг амалий кўриниши си-

халигача инсоният ундан яхши тизимни ярато олгани йўқ".

Буюк давлат арбобининг ушбу фикри энг демократик жамиятда ҳам иккинчи бир томоннинг доимо норози бўлиб қолаверишига ишора, албатта.

Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан ташкил этилаётган Жамоатчилик палатаси эса турли ғоя ва қарашларга эга бўлган барча юртдошларимизнинг хоҳиш ва истакларини бирдек қамраб оладиган мустақил тузилма сифатида давлат билан фуқаролар ўртасида очик мулоқотни ташкил қилишда мустахкам кўприк бўла олади.

Сир эмаски, бугун олдимизда иқтисодий муаммоларни изчил ҳал қилиш, фуқаролар даромадини ошириш, кейинги 5 йилда ялпи ички маҳсулот ҳажмини 100 миллиард долларга етказишдек улкан вазифалар турибди. Бундан ташқари, зиммамизга сиёсий ислохотларни ҳам изчил амалга ошириш вазифаси юклатилган. Бундай масъулиятли вазифани бажаришда эса айнан Жамоатчилик палатасининг ўрни бекиёс бўлади. Яъни палата халқ билан тўғридан-тўғри мулоқот қилиб, одамлар фикрини давлатга етказиш учун замонавий майдонга айланади.

Давлат ва жамиятларнинг қўтлланган инқирозлардан беталафот чиқиши, турли соҳа ва тизимлардаги ислохотлар муваффақияти ҳам, асосан, давлат ва фуқаролар ўртасида қай даражада тўғри мулоқот ташкил этилганига боғлиқ.

Яъни бошқарув бошқарилувчиларнинг қандай фикрда эканидан тўла хабардор бўлсагина, адолатли қарорлар қабул қилади. Бу ёзилмаган қонунят. Очигини айтиш керак, айни пайтда мамлакатимизда халқ ва давлат ўртасида шаклланаётган ўзаро муносабатлар ўзига хослиги билан кўпчилик эътиборини тортаяпти.

Ушбу фикр асосий эмаслигига Президентимизнинг бугунги эпидемиологик шароитда муҳтож аҳоли қатламига амалий ёрдам беришга доир

фатида қабул қилинди. Бу эса энди бюджет маблағларининг ишлатилиши халқ томонидан назорат қилинади, деганидир.

Тан олиш керак, мустақилликнинг дастлабки даврларида асосий эътибор ижро ҳокимиятини қўллаб-қувватлаш, улар томонидан белгиланган вазифаларни сўзсиз бажаришга қаратилди. Гарчи халқ фаровонлигини таъминлаш пировард мақсад бўлса-да, бирламчи вазифа давлат яхлитлигини сақлаб қолиш эди. Аммо ана шу давр мобайнида халқ фаровонлиги, юрт тинчлиги ва мамлакат тараққиёти учун ҳар қанча ҳаракат қилинмайдик, давлат билан халқ ўртасида очик мулоқот майдони яратилмади. Фақат янги Ўзбекистон шароитидагина инсон ҳуқуқ ва манфаатлари ислохотларнинг бош мақсадида айланади.

Бироқ бу борада ҳали талай муаммолар мавжудлигини тан олиш керак. Тўғри, айни пайтда парламент қўйи палатасидаги 150 нафар депутат ёки юқори палатадаги сенаторлар ҳамда маҳаллий кенгашлардаги депутатлар халқ вакиллари ҳисобланади. Улар кўпчилик сайловчиларнинг ишончини қозониб, уларнинг овози ҳисобида депутатлик мақомига эга бўлган. Шу билан бирга, ана шу депутатларнинг номзодини қўллаб-қувватламаган минг-миглаб бошқа сайловчилар ва уларнинг ўзига хос қарашлари борлигини ҳам ёддан чиқармаслик керак.

Ёки сайловчиларнинг бироз бўлса-да, кўпчилиги овозини олиб, парламентда етакчи қўча айланган партияни олайлик. Сайловдан кейин айни ана шу партия Бош вазир номзодини қўрсатиб ва энди парламентда ўз ғояларини амалга ошириш имконига эга бўлди. Лекин сайловларда уларни қўллаб-қувватламаган фуқаролар ҳам борлигини унутмаслик керак. Ҳўш, уларнинг фикри, хоҳиш-истаги ёки талаблари билан қим шугулланади?

Шу ўринда Уинстон Черчиллнинг демократия ҳақидаги қўндаги ғалини эслош лозим деб ўйлайман: "Тўғри, демократия бошқарилишнинг энг яхши шакли. Аммо у мукамал эмас. Унда ҳам етарлича муаммолар бор. Лекин

қарорини мисол сифатида келтириб ўтиш мумкин. Бугун дунёнинг энг ривожланган, ўзига тўқ мамлакатлари ҳам халқига, бизнес вакилларига қандай ёрдам бериш йўллариини изламоқда. Кимдир солик бўйича имтиёзлар берди, кимдир ижтимоий йўналишда ёрдам қўрсатишга ҳаракат қилмоқда.

Ўзбекистонда эса ўзига хос ва мос йўл танланди. Ушбу қарор ниҳоятда қўчур ўйлангани учун ҳам дунёнинг бир қатор давлатлари томонидан эътироф этила бошланди.

Ҳўш, ўзи бу қандай йўл?

Бу қадриятларимизга таянган ҳолда ижтимоий кўмак бўйича имтиёзлар берди, кимдир ижтимоий йўналишда ёрдам қўрсатишга ҳаракат қилмоқда.

Ўзбекистонда эса ўзига хос ва мос йўл танланди. Ушбу қарор ниҳоятда қўчур ўйлангани учун ҳам дунёнинг бир қатор давлатлари томонидан эътироф этила бошланди.

Ҳўш, ўзи бу қандай йўл? Бу қадриятларимизга таянган ҳолда ижтимоий кўмак бўйича имтиёзлар берди, кимдир ижтимоий йўналишда ёрдам қўрсатишга ҳаракат қилмоқда.

Ўзбекистонда эса ўзига хос ва мос йўл танланди. Ушбу қарор ниҳоятда қўчур ўйлангани учун ҳам дунёнинг бир қатор давлатлари томонидан эътироф этила бошланди.

Ҳўш, ўзи бу қандай йўл? Бу қадриятларимизга таянган ҳолда ижтимоий кўмак бўйича имтиёзлар берди, кимдир ижтимоий йўналишда ёрдам қўрсатишга ҳаракат қилмоқда.

“FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG” НАШРИ ГЕРМАНИЯ ЖАМОАТЧИЛИГИНИ АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ ВА “ЎТКАН КУНЛАР” РОМАНИ БИЛАН ТАНИШТИРМОҚДА

Миллий адабиётимизнинг ёрқин намоёндаси, ўзбек романчилик мактаби асосчиси Абдулла Қодирий ижоди халқаро миқёсда кенг ўрганилмоқда. Хусусан, ижодкор асарлари шу кунга қадар ўнлаб тилларга таржима қилинган ва улар халқаро эътирофга сазовор бўлган.

Ўзбек адабиёти дарғаси, буюк ёзувчи, миллатпарвар Абдулла Қодирий таваллудининг 125 йиллиги Германияда кенг нишонланиб, унинг асарлари немис адабиётшунос олимлари томонидан ҳам кенг тарғиб қилинмоқда. Жумладан, “Frankfurter Allgemeine Zeitung” газетасида Абдулла Қодирий ва унинг ўзбек адабий меросига қўлган ҳиссасига бағишланган мақола нашр қилинди.

Немис журналисти Тильман Шпрекельсеннинг “Ўзбекистоннинг классик романнависи: келинчақ онангли қидирмоқда, йилгитча!” (Usbekistans Romanklassiker: eine Braut sucht dir deine Mutter, Jungel) сарлавҳаси остида чоп этилган мақоласи

адибнинг машҳур “Ўткан кунлар” романига бағишланган бўлиб, унда ўзбек адабиёти дурдонаси бўлган ушбу асар мазмун-моҳияти немис жамоатчилигига очиб берилди.

Материалда ўзбек романчилик мактабининг илк самараси саналган мазкур асар XX аср ўзбек адабиётининг чинакам дурдонаси, дея эътироф этилган. Салкам бир аср аввал ёзилган роман ҳали-ҳамон ўзбек адабиётининг энг кўп ўқиладиган асарлари сирасига кириши таъкидланган.

“Буюқ бошида йилгит ва ёшгина қизнинг қисқа учрашуви, қиз юзидаги паранжи чимматининг бир кўтарилиб, унинг ортидан нозанин чехранинг жилмайиши,

натижада икки қалбда муҳаббатнинг пайдо бўлиши билан бошланувчи воқеалар ривожини ўқувчини 350 варақли “Ўткан кунлар” романи мутлоасига чорлайди”, дейди муаллиф.

Т.Шпрекельсен мақола аввалида Абдулла Қодирий ҳаёти ҳақида ёзади. Шу ўринда таъкидлаш керакки, журналист мазкур материални ёзишга катта куч ва билим сарфлаган. У Абдулла Қодирийнинг ижодидан тортиб, унинг умр йўллари диққат билан татбиқ этган. Ўзбек ва жаҳон халқлари адабиётида муҳим ўрин тутган ёзувчининг нега собиқ иттифоқ диктатураси қўбонига айланишига жавоб излаган.

“Тошкентлик деҳқон ўғли (А.Қодирий ўзига шундай таъриф беради), “Муштум” журнали асосчиси А.Қодирий ўтган асрнинг 30-йилларида Сталин қатағонига учраган. У 1938 йил октябрда қатл этилган”, деб ёзади у.

Албатта, мақоланинг катта қисми

“Ўткан кунлар” романига бағишланган. Муаллиф асар қурилишини имкон қадар таҳлил қилишга уринади. Воқеалар ривожини, ундаги қаҳрамонлар ва тарихий воқеаларга баҳо беради.

“Сюжет, асарда айтилганидек, ҳижрий 1264 йилда, давл ойининг 17 кунинда, яъни адиб туғилишдан анча аввал, мелодий 1847 йилда Тошкент ва Марғилон шаҳарларида, ҳозирги Ўзбекистон шарқидоги Фарғона водийси ўрнида бўлган Қўқон хонлиги даврида бўлиб ўтган”, дея қайд этади журналист.

Мақолада асарнинг гўзал манзаралари, Отабек ва Қумуш севғиси, улар изтироби, фожияси, икки ёшнинг ота-оналар орзу-хаваси қўбонига айланиши немис газетхони учун тушунарли тилда тасвирланган.

“Роман ундаги баъзи кучли эҳтирослар, мотивациялар билан бирга, жуда оддий ва тушунарли тилда баён қилинган. Аввал-бошдан оддийгина ошиқлар

сифатида тасвирланган икки ёш бир-бирига содиқлиги ва оилавий вазиятнинг чигаллашуви билан асарнинг мушакил қаҳрамонларига айланиши адибнинг юксак маҳоратидан далолатдир”, дейди муаллиф.

Шунингдек, журналист мақолада “Ўткан кунлар” романида ватанпарварлик, олижаноблик, вафо ва ҳиёнат билан бир қаторда, ўзаро ички урушлар гирдобида қолган Туркистоннинг чор Россияси томонидан ишғол этилиши бош мавзуга айланганига алоҳида эътибор қаратган.

“Романининг бебаҳо қиймати шундаки, унда ўзбек халқининг ўша давр урф-одатлари, оила тутиш тартибидан тортиб, кундалик турмуш тарзигача бўлган барча жараён акс эттирилган. Адиб Фарб сайёҳларини ўзига ром этиб келатган ўзгача оламининг ўзига хос жиҳатларини дунё адабиёт ихлосмандларига намойиш қила олган”, дея хулоса ясади Т.Шпрекельсен.

Мақолада жорий йилда Абдулла Қодирий таваллудининг 125 йиллиги Ўзбекистонда кенг нишонланганига эътибор қаратилган. Ушбу тадбирлар доирасида адиб яшаган ҳовли қайта таъмирланиб, уй-музейга айлантирилгани, пойтахтда адиб номидоги боғ, ижод мактаби ташкил этилгани таъкидланади.

Ўзбек халқининг миллатпарвар вакилларида бири Абдулла Қодирий ва унинг миллий маънавий бойлигимиз саналган “Ўткан кунлар” романи немис жамоатчилиги ва адабиёт ихлосмандлари орасида ҳам ўз мухлисларига эга бўлиб бораётгани диққатга сазовор.

Мазкур мақоланинг немис муштарийлари эътиборига ҳавола этилиши уларни ўзбек халқининг маънавий олами, юксак бадиий тафаккури ва умрбоқий қадрият ҳамда анъаналарига ошно тутилишига имкон яратди.

“Дунё” АА,
Франкфурт-Майн

ҚИММАТЛИ ВА ҚАЙТМАС БОЙЛИК

Ҳозир уни фарзандларимиз учун
сарфлашнинг айна вақти

Дилдаги гап

Муҳаббат ТОЖИЕВА,
педагогика фанлари номзоди

Бугун уйда қолиш инсониятни, юртдошларни, қариндош-уруғларни, оилани, шу қатори ўзимизни коронавирусдан саломат сақлаб қолишнинг энг мақбул йўлидир.

Ҳаммамиз бу юқумли касаллик занжирининг тезроқ узилишини кутяпмиз ва истаяпмиз. Бизни ҳўшёр тортирган, ёдимиздан чиқиб кетган кўп вазифа, муносабат, бурч ва масъулиятни эсга солган бугунги вазият, аввало, келгусидаги ишларимиз режасини қайта кўриб чиқиш ҳамда орда қолган кунларда эришилган ютуқларни сарҳисоб қилиш, йўл қўйилган камчиликларни кўздан кечириш имконини бери.

Мушоҳада қилиб кўрсак, бу кунларнинг ўзи ҳам катта синов. Аввало, чидамимиз, сабримиз, бир-биримизга хайрихоҳлигимиз, имконимиз бўлса, ийқан-терганимизни халқнинг шундай кунда сарфлашга, қўлдан келганча бир-биримизга қўмақ беришга қодирлигимизни синиб бераётди. Элимизнинг бирдамлиги, қўли очкиғини кўнгилларимиздаги гурурни янада юксалтирмоқда. Хотиржам кунларимиз қадрига етиб, шўқин ҳаёт маромини секинлатиб,

бироз нафас ростлаб олиш имкони пайдо бўлди. Масофаларда туриб ҳам барча ватандошлар билан қалбдан ва руҳдан бирга эканлигимиз янада теран ҳис қилинмоқда.

Оила даврасида ҳам ўз ўрнини эсга олганча, муносиб вазифаларни бажариб қўйиш имкони туғилди. Дарслар, ишлар вақтинча бўлса ҳам ўзгача тартибда давом этмоқда. Яқиндагина масофавий таълим ҳақида эшитганда, у қандай бўлади, самараси борми, деб ўйлаган эдик. Бугун эса бундай усулнинг ҳам ўзига хос ижобий ва зарурий жиҳатларини англаб етдик. Қолаверса, масофавий таълимни ўқитишнинг барча бўғинида фаол синиб қўриш имкони пайдо бўлди. Демак, энди бу усул билан таълим тараққиётида янада катта ўзгаришлар амалга оширилади.

Халқимиз яқини ниятда гап қўпчилигини қайта-қайта таъкидлайди. Ҳар қандай яқини ишни эзгу истак билан бошлашга,

турли ёмон ҳолатлардан тоза ният билан чиқишга даъват этилади. Кексаларимиз доим дуода. Шундай экан, хотиржамлик билан ўз эътиқодимиз, қадриятларимиз, ўзлигимизга содиқ ҳолда сабр қилишимиз, ўзимиз, фарзандларимиз учун Ватанимиз оқсуда келажига яқини эътиқодимиз лозим. Оламини дераза ортида ҳам кузатмоқ, юрт равнақиға, унинг тинчлиги, фаровонлиги, юртдошларнинг саломатлигига уйда ўтириб ҳам катта ҳисса қўшмоқ мумкин.

Мамлакатимизда кейинги йилларда китобхонлиқни рағбатлантиришга эътибор жуда кучайган. Китоб жавони бўлмаган ўзбек хонадонини топиш мумкин. Бу эса қувонарли ва гурурланарли ҳолдир. Вақтимиз бўлса, кўпроқ китоб ўқиганимиз маъқул. Фарзандлар ҳам кўп ва хилма-хил китоб ўқисалар, фикри теран, ўй-хаёли мусоффо, дунёқараши кенг бўлади. Айниқса, ёш оила бошлиқлари бугунги кунда китоб ўқишга алоҳида эътибор қаратиши, фарзандларини болаларбоп китоблар билан таъминлаши, ўқишларини кузатиб бориши, уларнинг ёшига мос суҳбатлар ўтказиб бориши мақсадга мувофиқ. Бугунги болалар эртанги кунимиз олимлари, фозиллари, сийсатчилари, шифокорлари, ўқитувчилари, ҳўнармандларидир. Вақт эса, яқин билганингиздек, кутиб ўтирмайди. У энг қимматли ва қайтмас бойлиқдир.

“АЛЛО, ДОКТОР СИЗНИ ЭШИТАДИ!”

Илк бор онлайн поликлиника синов
режимида ишга туширилди

Инновация

Соҳиба МУЛЛАЕВА,
“Янги Ўзбекистон” мухбири

Мамлакатимизда илк бор “Шифокордан сўранг” онлайн поликлиникаси синов тарикасида ишга туширилди. Соғлиқни сақлаш вазирлиги ташаббуси билан “AskDoctor” компанияси ва UZINFOCOM ягона интегратори ҳамкорлигида ишлаб чиқилган мазкур лойиҳа ўзбек ва рус тилларида фаолият юритади.

Бугун юртимиздаги барча сайёҳ-ҳаракатлар аҳолининг иложи борица кўчага чиқмаслигини таъминлашга қаратилган. Ушбу лойиҳанинг мақсади ҳам фуқароларга уйда қолиб, тиббий хизмат турларидан фойдаланиш имконини беради.

Уни қўлашда, аввало, www.AskDoctor.uz веб-сайтида рўйхатдан ўтиш керак. Бунинг учун алоҳи маълумотлари киритилади. Кейин мобил телефон рақамига махсус код келади. Уни ёзиб, тасдиқлаш тугмаси босилади. Сўнг тегишли йўналиш бўйича шифокор ва қўлай бўлган мулоқот усулларидан (чат, аудио ёки видео) бири-ни танлаш лозим.

— Айни пайтда терапевт, лор, педиатр, жарроҳ каби 6 та мутахассислик бўйича шифокорлар куну тун онлайн мурожаатларга жавоб бermoқда. — дейди “AskDoctor” компанияси директори Жалопидинов Асомидинов. — Агар бeмop ўз касаллиги бўйича мутахассис топа олмаса, умумий амалиёт шифокоридан ёрдам сўраши мумкин. Онлайн поликлиника тест режимида ишлaётган бўлса-да, мурожаатлар сони кундан-кунга ортmoқда. Аҳолининг талаб ва тақлифларини ўрганиб чиққан ҳoлда яқин кунларда дерматолог, гинеколог каби мутахассисларни ҳам жалб этиш ниятидамиз. Бу лойиҳанинг қўлайлиги шундаки, у орқали бeмop

олдиндан ёки мулоқот пайтида анкеталар, шифоҳонадан чиққанлиги тўғрисидаги ҳужжатлар, яъни шифокорга тавсияларни тайёрлашда ёрдам бeрадиған маълумотлар тасвирини юклаши мумкин. Мутахассис маслаҳатидан сўнг мобил телефонига тасвия ёзилгани тўғрисидаги хабар кeлади. Бeмop уни сайтдаги шахсий кабинети орқали юклаб oлади. Таъкидлаш жоизки, лойиҳа мақсадида кeлиб чиққан ҳoлда онлайн маслаҳатлар фақат тавсиявий характерга эга. Чyнки шифокор масофадан туриб таҳлил олиш, ҳарорат, босим ва пульсни ўлчаш каби ҳаракатларни амалга ошира oлмайди.

Онлайн хизматдан барча фуқаро фойдаланиш имкониятига эга. Яна бир эътиборли жиҳати, онлайн шифокор кўригидан ўтиш учун махсус дастурларни ўрнатиш талаб этилмайди. Интернет браузерига эга ҳар қандай қурилма (смартфон, планшет, ноутбук, компьютер) орқали ишга тушириш мумкин. Браузер соzламаларида сайтнинг микрофон ва вебкамера қурилмаларидан фойдаланишга рухсат бeрилишига алоҳида аҳамият қаратиш керак.

Соғлиқни сақлаш вазирлигининг жамоатчилик билан алоқалар бўлими маълумотиға кўра, онлайн поликлиниканинг барча мутахассислари вазирлиқда

қўшимча синовдан ўтган юқори малакали шифокорлар, шу жумладан, профессорлардир. Онлайн маслаҳат тўлиқ даволашни ҳисобланмайди. Зарур ҳoлда шифокор-консультант тез ёрдам қақириши ёки шифокор кўригига йўналтириши мумкин.

— Бундан ташқари, ушбу сайтда мақолалар, тавсиялар ва тиббий энциклопедия ҳам мавжуд бўлиб, шифокор билан онлайн маслаҳатлашувдан олдин бeмop ўзини қизиқтирган саволларга жавоб топиши мумкин, — дейди Жалопидинов Асомидинов. — Республикаимиздаги барча давлат ва ҳусусий шифохоналар ҳамда улардаги хизмат турлари ҳақида маълумотлар базаси шакллантирилди. Шунингдек, ўзбек ва жаҳон тиббиётида рўй бeраётган энг сўнгги аниқлиқлардан ҳам хабардор бўлиш имконияти бор. Аҳолиға янада қўлайлиқ яратиш мақсадида яқин кунларда бу хизматнинг мобил иловасини ҳам тақдим этиш режаланштирилган.

Пандемия бугун барчани синовдан ўтказяпти. Шунга ўхшаш даврини ота-болаларимиз “йўғон қўзилиб, ингичка узилдиған вақт”, деб таърифлайди. Иссёқ жоннинг касал бўлиши бор гап. Бу пайтда кўпроқ сурункали касаллиги борлар азият чекмоқда. Уйда қолиш талаби қўйилган бир вақтда мазкур лойиҳанинг ишга туширилиши ва қўлайлик жиҳатидан тақомиллаштирилиши аҳоли учун айнаи мудоао бўлди.

Эслашиб ўтамиз, ушбу лойиҳа қисқа вақтда ишга туширилди ва муайян муддат синов тарикасида фаолият юритади. Ушбу даврда техник носозлиқлар юзга кeлиши ва матнда хатолиқлар кузатилиши мумкин. Шу билан бирга, айни пайтда шифокорлар сони кам бўлгани боис, мурожаатчилар қўлайлиқ, консультантлар банд бўлган тақдирда бироздан сўнг қайта мурожаат қилиб кўриш тавсия этилмоқда.

Қонун лойиҳаси

ЕР УЧАСТКАЛАРИНИ НОҚОНУНИЙ ОЛИБ ҚЎЙИШГА ЙЎЛ ҚЎЙИЛМАЙДИ

Авазбек ЎРИНБОЕВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг
Коррупцияга қарши курашиш ва
суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси аъзоси

Мамлакатимизда “Обод қишлоқ” ва “Обод маҳалла” лойиҳалари доирасида юртимизнинг барча ҳудудларида кенг қўламли бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Бунинг натижасида маҳалла ва қишлоқлар тобора чирой очиб, замонавий қиёфага кирмоқда. Туман марказлари ва шаҳарчаларда, қишлоқ ва овулларда инфратузилмалар тақомиллаштириб, аҳолининг турмуш фаровонлиги юксалиб бораётди.

Бироқ ана шундай жадал бунёдкорлик ишлари жараёнида аҳоли эътирозига сабаб бўлаётган муаммолар юзга кeлаётгани ҳам сир эмас. Бу — ҳудудларни ободонлаштириш жараёнида аҳоли ва тадбиркорларнинг ер участкаларини ёки тадбиркорлик иншоотларини давлат ва жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйиш бoрасида ҳoқимлик ва идоралар томонидан қонун бузилиши ҳолатларига йўл қўйилаётганидир.

Мазкур ҳаракатлар оқибатида фуқароларнинг ерга бўлган ҳуқуқиға ҳамда кўчмас мулк дахлсизлигига путур етмоқда. Хусусан, ўтказилган ўрганишлардан маълум бўлишича, бугунги кунгача 1244 ҳoлатда кўчмас мулк объектлари баҳоланмасдан, 430 тасида тегишли компенсация тўланмасдан, 846 ҳoлатда уларнинг мулкдорларини хабардор этмасдан бузиб ташланган. Шунингдек, 1388 ҳoлатда мулкдорларни хабардор қилиш муддати бузилгани аниқланган.

Бундан ташқари, давлат ва жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйилаётган ер участкаларига бозор нарҳидан бир неча баробар арзон компенсация тўлаш ҳoлатлари ҳам учрайди. Буларнинг барчаси мулк ҳуқуқи дахлсизлигига таъсир қилаётган асосий омил сифатида намоён бўлмоқда ва аҳолининг ҳақли эътирозини уйғотмоқда. Президентимизнинг 2019 йил 3 августдаги “Фуқаролар ва тадбиркорлик субъектларининг мулк ҳуқуқи қафолатланишини сўзсиз таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги фармойиши бундай муаммоларни бартараф этиш, аҳоли ва тадбиркорларнинг ҳуқуқини муҳофазалашда муҳим дастурийамал бўлди. Мазкур ҳужжатга мувофиқ, тегишли ишчи гуруҳ тузилиб, жойларда олиб қўйилган ер участкаларини ҳамда шу муносабат билан фуқаролар ва тадбиркорларга етказилган

зарар миқдорини (товон пуллари) ҳатловдан ўтказиш ишлари бажарилмоқда.

Натижада давлат ва жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйилган ер участкаларида жойлашган ва бузилган 4378 та турар ва нотурар объектлар бўйича 1,1 триллион сўмлик қарздорлик мавжудлиги аниқланди. Шундан 600 миллиард сўм Тошкент шаҳри, 210 миллиард сўм Тошкент вилояти, 68 миллиард сўм Қашқадарё вилояти, 56 миллиард сўм Сурхондарё вилояти, 45 миллиард сўм Фарғона вилояти, 43 миллиард сўм Жиззах вилояти ва 68 миллиард сўм бошқа ҳудудлар ҳиссасига тўғри кeлмоқда.

Шу муносабат билан ер участкаларини қонунга зид равишда олиб қўйилган учун мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини кучайтириш кун тартибига қўйилди. Бу муаммонинг ечими сифатида юқорида қайд этилган фармойишда ер участкаларини ва тадбиркорлик иншоотларининг ноқонуний олиб қўйилиши натижасида аҳоли ва мулкдорларга зарар етказилгани учун мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини кучайтириш юзасидан қонун лойиҳаси ишлаб чиқишлиши белгиланган эди.

“Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси шу мақсадда ишлаб чиқилди.

Лойиҳани ишлаб чиқиш жараёнида халқаро тажриба атрофлича ўрганилди. Шу мақсадда ўндан ортққ хорижий мамлакат, жумладан, Россия, Беларусь, Қозоғистон, Грузия ва бошқаларнинг меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларини ўрганилди. Таҳлилларга кўра, улар қонунчилигида ер участкаларини олиб қўйиш ёки олиб қўйилган ер участкаларига нисбатан компенсация турларини келишмаслик ёҳуд тегишли тўловни ўз вақтида қопламаслик оқибатида

мулкдорларга зарар етказилган тақдирда мансабдор шахсларнинг қилмишига оғирлик даражасига қараб жавобгарлик белгиланган.

Мамлакатимизда бу йўналишда ишлаб чиқилган қонун лойиҳаси бешта моддадан иборат бўлиб, унда Жиноят кодекси, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс ҳамда Жиноят-процессуал кодексга ўзгариш ва қўшимчалар киритилмоқда. Уларга кўра, фуқароларнинг мол-мулк ҳуқуқиға дахл қилиниб, ер участкаси ноқонуний олиб қўйилганда, бироқ моддий зарар етказилмаган бўлса, мансабдор шахсларга 22,3 миллион сўмдан 33,4 миллион сўмгача маъмурий жарима солинади. Агар фуқаро ёки тадбиркорга 22,3 миллион сўмдан бўлган миқдорда зарар етказилса, унда маъмурий жарима миқдори 44,6 миллион сўмгача бўлиши мумкин.

Мансабдор шахс маъмурий жарима қўлланилгандан сўнг бундай қонунбузарликка такроран йўл қўйса ёки жабранувчиға 22,3 миллион сўмдан кўпроқ зарар етказса, унда айбдор шахс жиноий жавобгарликка тортилиши мумкин.

Бунда жиноий жавобгарлик етказилган зарар миқдоридан кeлиб чиқиб таъинланади. Хусусан, жазо тарикасида 111,5 миллион сўмгача жарима, мажбурий жамоат ишлари, ахлоқ тўзатиш ишлари, муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, озодлиқни чеклаш ёҳуд озодлиқдан маҳрум қилиш белгиланиши мумкин.

Мазкур қонун лойиҳасининг қабул қилиниши ер участкасини олиб қўйиш тартибига риоя этмаганлик ҳамда бунинг оқибатида мулкдорларга зарар етказганлиги учун жавобгарлиқни кучайтириш орқали жисмоний ва юридик шахсларнинг мулк ҳуқуқи қафолатлари ҳамда қонуний манфаатлари таъминланишиға хизмат қилади.

Электрон кооперация

ТЕЗКОР ВА ҚУЛАЙ ТИЗИМ

Рауф НУРУЛЛАЕВ

Иқтисодиётнинг ўз тамойиллари бор. Улар ишлаб чиқариш занжири каби бир-бири билан узвий боғлиқ. Шу боис, замонавий электрон инфратузилмани шакллантирмасдан ва тармоқларни интеграция қилмасдан туриб, саноат кооперациясини йўлга қўйиш мумкин эмас. Масалан, электрон рақамли имзо ахборот хавфсизлигини таъминлаш, шахсий идентификация қилишнинг амалдаги усули ҳисобланади ва мурожаатни электрон шаклда юбораётганда бу восита фуқароларнинг шахсини тасдиқлайди.

Мамлакатимиздаги барча юридик шахслар ва тadbиркорлик субъектлари Давлат хизматлари агентлиги идоралари томонидан берилган ана шундай имзога эга. Кейинги йилларда тегишли давлат идораларида (солиқ, боғжона статистика, сертификатлаштириш) ишлаб чиқарувчиларнинг махсулотлари, уларнинг сифат сертификатлари, фаолият йўналишлари бўйича электрон маълумотлар базаси вуқудга келтирилган.

Бу каби жараёнлар Ўзбекистон Президентининг

ўтган йил 24 августда имзоланган "Давлат ва ҳўжалик бошқаруви ҳамда маҳаллий иқроия ҳокимияти органларининг ишлаб чиқаришнинг маҳаллийлаштириш ва саноат тармоқларида кооперация алоқаларини жадаллаштиришнинг янги тизимини жорий этиш бўйича масъулиятини янада ошириш тўғрисида"ги қарори асосида Иқтисодий тарақиёт ва камбағалликни камайтириш вазирлиги ҳузурида Электрон кооперация порталини ишга туширишда қўл келди.

СИФАТЛИ МАҲАЛЛИЙ МАҲСУЛОТ

Ўзбекистон
Республикаси
Электрон кооперация
портали

Саноат кооперациясини йўлга қўйиш учун, аввало, мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган махсулотлар ҳақида тўлиқ маълумотлар базаси шакланган бўлиши керак. Ўтган йилга қадар бу вазифани йилга бир марта ўтказиладиган республика тармоқлараро кўргазмаси ва соҳалар бўйича ташкил этиладиган ана шундай тadbирлар баҳоли қудрат бажариб келган. Бироқ замон шиддати ва рўй бераётган кенг қамровли ўзгаришлар янги ва тезкор воситани тақозо этар эди. Содида қилиб айтганда, саноат ишлаб чиқаришида нимага эҳтиёж туғилса, шу паллада таъминлашга камрабаста бўладиган тизим керак эди.

Ўтган йилнинг 15 ноябрда ўз фаолиятини бошлаган Электрон кооперация портали шу вазифани бажариб келяпти. Табиийки, коронавирус сабабли жорий қилинган карантин баҳол соҳалар сингари ишлаб чиқарувчилар фаолиятини ҳам озми-кўпми чеклаб қўйди. Бундай шароитда маҳаллий махсулотлар олди-сотдсининг масофавий платформаси улар жонига ора кирмокда. — Муҳтарам Президентимиз, Сизга

ўз миннатдорлигини билдирмокчиман, — деб ёзади Ўзбекистон Президентини порталга йўллаган мурожаатда тошкентлик хусусий тadbиркор Андрей Дубинов. — www.cooperation.uz портали ишга тушиши маҳаллий ишлаб чиқарувчилар учун яратилаётган қўлайликларнинг яна бир амалий мисоли бўлди. Авваллари бирор махсулот ёки хомашёни олишда ўртада воситачи турмаса, иш битириш қийин

эди. Мана энди электрон кооперация портали орқали сифатли махсулотни ўзича харажатларсиз, ўз нархида ва ўз вақтида харид қилишимиз. Гап моҳиятидан куришиб турибдики, янги тизим тadbиркорларга амалий кўмак бўлгани ҳолда, коррупциянинг ҳам оёғига болта уряпти. Шу жиҳатдан қараганда, тadbиркорнинг сўзлари давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлиси Мурожаатномасида билдирган: "Рақамли технологиялар нафакат махсулот ва хизматлар сифатини оширади, ортикча харажатларни камайтиради. Шу билан бирга, мени жуда қаттиқ ташвишга соладиган ва безовта қиладиган энг оғир иллат — коррупция балосини йўқотишда ҳам улар самарали воситадир", деган фикрлари ва бу борада узоқини кўзлаб, илгари сураётган гоёларининг ҳаётий тасдиғидир.

ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИНИНГ ЎЗИ МАНФААТДОР

Бирор махсулот, эҳтиёт қисм ёки хомашё харид қилиш учун электрон савдо майдончасига мурожаат қилган тadbиркорга маълумот базаси ўнлаб таклифларни тақдим этади. У ўз эҳтиёжидан келиб чиққан ҳолда, сифати, нархи қараб танлаб олади. Шундан кейин табиий равишда махсулот ҳақидаги таснифлар, унинг ўз вақтида етказилиши ва тўловига бўлган қафолат қандай таъминланади, деган саволга рўбарў бўлади.

— Дастур шундай яратилганки, ишлаб чиқарувчининг махсулотни сертификатлаштирилмаган бўлса, электрон портал уни қабул қилмайди, — дейди Иқтисодий тарақиёт ва камбағалликни камайтириш вазирлиги ҳузуридаги Электрон кооперация портали директори Фаррух Ҳўжамкулов. — Тузилган шартнома муддати бузилса, келишув бўйича белгиланган устуам ҳақ тўланади. Лекин шу пайтгача бундай ҳолат содир бўлгани йўқ. Чун-

ки буюртмани ўз вақтида бажаришдан ишлаб чиқарувчиларнинг ўзи манфаатдор. Истеъмолчи махсулотни қабул қилиб олгани ҳақида электрон маълумот порталимизга келиб тушган захоти унинг "банкн"даги шартномавий сумма ишлаб чиқарувчи ҳисобварақасига ўтади. Тўлов қафолатига келадиган бўлса, буюртмачининг тузилган шартнома бўйича махсулот суммаси порталга тушмагуна электрон тизим махсулотнинг етказиб берилишига йўл бермайди.

Портал орқали маҳаллий махсулотларнинг таснифлари, сифат кўрсаткичлари, бозордаги ҳажми, шунингдек, импорт қилинаётган ва экспортга йўналтирилаётган товарлар хусусида онлайн ахборотга эга бўлиш ҳам тadbиркорлар учун янги имкониятлар эшигини очмокда. Хусусан, зарур хомашё юртимизда мавжудлигини билган ишлаб чиқарувчи уни чет эллардан излаб юрмайди.

РАҚАМЛАРДА АКС ЭТГАН ЎЗГАРИШЛАР

Электрон кооперация портали Интернет тармоғида www.cooperation.uz доменида иш юритмокда. Бугунги кунда мамлакатимиздаги 70576 та саноат корхонасидан 70242 таси портал руйхатидан ўтган. Қамров 99,5 фоизни ташкил этипти. Ҳолбуки, бундан икки ярим ой олдин улар сони 29 000 та атрофида эди.

Ишлаб чиқарувчилар порталга 42 205 та махсулот бўйича ўз маълумотларини жойлаштирган. 2019 йил давомида умумий қиймати 1 триллион 845,2 миллиард сўмлик

жами 9 520 та шартнома тузилган бўлса, айнаи пайтга келиб, бу миқдор 7,6 триллион сўмдан ошиб кетди, 21 мингга ўзаро ҳамкорлик шартномаси имзоланди.

Ўшбу рақамлар Электрон кооперация порталига ишонч ва эҳтиёж ортиб бораётганидан далолат беради. Порталнинг яна бир қўлай жиҳати, иқтисодиётда талаб юқори бўлган ва ўзлаштирилиши тавсия этилаётган махсулотлар руйхати ҳам эълон қилиб бориломда. Бугунги кунда улар сони 922 та. Бу, ўз навбатида, тadbиркорлар учун

бизнес режа дегани. Маъқулини ўзлаштириш талаб юқори махсулотга қафолат вазифасини ўтади.

Порталнинг ташкилий тузилмасида ҳам ўзгариш рўй берди. У айнаи кунда Иқтисодий тарақиёт ва камбағалликни камайтириш вазирлиги ҳузуридаги марказга айлантирилди. Демак, иш қамрови янада кенгайди, бундан эса, биринчи навбатда, маҳаллий ишлаб чиқарувчилар манфаат кўради. Улар учун электрон портал вақт ва коронавирус нималигини билмай, туну кун хизматга шай туради.

Томорқадан қандай фойдаланяпсиз?

Толибжон МАДУМАРОВ,
Олий Мажлис Сенати Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси ўринбосари,
Шўхрат ЧўЛИЕВ,
Суд-хуқуқ масалалари ва коррупцияга қарши курашиш қўмитаси раиси ўринбосари

Коронавирус пандемияси инсониятни янада чуқурроқ мушоҳада қилишга ундаб, табиат ва инсон ўртасидаги муносабатлар мувозанати тарозиси ҳар доим ҳам инсоният фойдасига ишламаслиги, ўтказилаётган тадқиқотлар инсон оғирини енгил қилишга эмас, уни катта йўқотиш ва ўрнини тўлдириш қийин бўлган бадал ҳисобига тикланиши мумкин бўлган оқибатларга олиб келиши мумкинлиги ҳақида огоҳлантирмокда.

ОЗИҚ-ОВҚАТ
маҳсулотлари

Дунё мафкурасида рақобатбардошликни таъминлаш воситасига айланади

XXI асрнинг бошларида дунё мафкурасида баъзилар учун устувор бўлган армия, қурол-яроғ, энг сўнгги техник янгиликлар, мафкуравий иммунитет каби омиллар давлатни бошқариш ва ўз ўрнида бошқаларга таъсир этиш қуролига айланиб улгурган бўлса, тарихнинг кўз илғамас даражада қисқа бўлган вақт оралиғида бу мезон эндиликда рақобатбардошликни таъминлаш воситаси сифатида ўз аҳамиятини йўқотиб бориомда.

Келгусида давлатлар ўртасидаги муносабатларда энг муҳим омил саналмиш озиқ-овқат ишлаб чиқариши саноат даражасига олиб чиқа олган давлатга янада келиши мумкин бўлган оғир кунларни талафотларсиз босиб ўта олиши кундай аниқ-равшан бўлиб бориомда.

Кечатгина хавфсиз озиқ-овқат, ёғли ва калорияси юқори махсулотлардан ўз-ўзини тийиш, тез ва осон ҳазм бўлувчи махсулотларни истеъмол қилиш юзасидан тавсия ва ҳулоса бераётганлар бугун бир юмалаб, пандемия туфайли ҳатто у бартараф этилган тақдирда ҳам инсоният озиқ-овқат захира-лари етишмаслиги, бор бўлганида ҳам нархларнинг кескин кўтарилиши ва бу масалада ривожланиётган давлатлар оғир шароитлар билан тўқнашиши мумкинлиги ҳақида жар солмокда. Вахолонки, пандемия бошлангандан бери ривожланган давлатлар ва дунё етакчилари вазиятни тўғри баҳолашмаслик, ишни тўғри ташкил этмаслик оқибатида энг кўп талафотларни бошидан кечирмокда.

Давлатимиз раҳбарининг узоқни кўра билиши ва вазиятни тўғри баҳолаши эвазига, шўхри, вазиятнинг издан чиқиши ёки талафотлар ортишининг олди олинмокда. Айниқса, Президентимиз раислигида 8 апрель куни коронавирус пандемиясига қарши курашишда жойлардаги ишлар

натиядорлиги таҳлили ҳамда озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, аҳоли бандлиги ва даромадини оширишнинг муҳим манбаи бўлган томорқачиликни ривожлантиришга бағишланган видеоселектор йиғилишида айтилган фикрлар, белгиланган муҳим чора-тadbирлар халқимизнинг эртанги кунга бўлган ишончини яна бир бор оширди, десак муболага бўлмайди.

Охириги йилларда аҳоли томорқаларидан самарали фойдаланиш бўйича қатор қарорлар қабул қилинди, айрим қонунларга ўзгаришлар киритилди. Жумладан, Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги, унинг ҳудудий бўлинмалари, маҳалла фуқаролар йиғинларида томорқа билан шугулланадиган алоҳида ўринбосар лавозими жорий этилди. Йиғилишда давлатимиз раҳбари баъзи ҳудудларда фуқаролар ердан мақсадли фойдаланишлари эвазига 2-3 марталиб ҳосил олаётгани, айрим ҳудудларда эса ишларнинг ташкил этилиши кўнгилдагидек эмаслигини таъкидлади.

Ким меҳнат қилмаса, доим етишмовчилик ва муаммолар гирдобига қолиб, нолишдан бошқа чора топа олмайд. Шундан келиб чиқиб, халқимизда кўйидаги пурмаёно ибора вуқудга келган: "Еб ётганга тоғ ҳам чидамас". Яратганга шўх, мамлакатимиз ҳудудидagi ҳар бир гиёҳ ва мева истеъмол учун яроқлилиги билан бирга, саломатлик учун фойдали ҳамдир.

Еримиз ҳосилдор, қуёшли кунларнинг кўп ва сувларимизнинг мўллиги айрим халқлар ва давлатлар ҳавасини келтиради. Бироқ тан олиб айтишмиш керакки, барча юртдошларимиз ҳам бу имкониятдан бирдек самарали фойдалана олмайд. Ўтган йиллар давомида иссиқхоналарни ишлатиш ҳолати ёки серхосил навлардан қишлоқ ҳўжалигида

оммавий фойдаланиш, янгиликларни қўллаб-қувватлаш ва молиялаштириш масалалари ўз ҳолига ташлаб қўйилгани фуқаролардаги ташаббус ва деҳқончиликда ижодий ёндашуving сўнишига хизмат қилди.

Эндики вазият ва давр талаби бунга йўл қўймайди. Сўнгги йилларда томорқа ҳўжаликларини ривожлантириш юзасидан қабул қилинган қарорларнинг жойларда сўзсиз бажарилиши юзасидан мансабдор шахсларнинг масъулиятини оширилди. Улар зиммасига томорқаларда етиштирилган махсулотларни ички ва ташқи бозорга етказиб бериш масаласига ҳам жиддий эътибор қаратиш вазифаси юкланди.

Дарҳақиқат, Президентимиз таъкидлаганидек, ҳозирги синовили даврда томорқа ерларига экин эмаслик, қаровсиз ташлаб қўйиш юртга ва ерга нисбатан хиёнат. Келгусида томорқадан самарали фойдаланилаётган хонадон эгалари расман огоҳлантирилади, ундан кейин ҳам экин эмаганларга ер солиғи оширилган ставкада қўланилади. Бугунги кунда Президентимиз томонидан бошлаб берилган ўзгаришларга ҳар бир инсон "лаббай" деб жавоб бериши, ўзининг ҳалол меҳнати билан шу юрт фуқароси эканини, унинг тақдирига бефарқ эмаслигини, ҳеч бўлмаганда, томорқасида етиштирган махсулотни билан ўз дастурхони тўкилигини таъминлашга бўлган хоҳиши билан ҳисса қўиши шарт. Акс ҳолда, уни на оиласи, на маҳалла аъзолари ҳамда яқинлари кечирмаслиги керак. Бунинг учун эса хоҳиш-истак ва иштиёқ билан бажарилган меҳнатнинг ўзи кифоя.

Буюк мутафаккир Демокритнинг "Викдонли ва иссофсиз одамларни нафакат бажараётган амалларидан, балки хоҳиш-истакларидан ҳам билиб олиш мумкин", деган сўзлари бугун биз учун айтилгандек туюлади.

Ихтиро

Талабалар
САКСОВУЛ УРУҒИ
ЭКАДИГАН УСКУНА
яратди

Минажатдин ҚУТЛИМУРАТОВ

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ — ТАЯНЧ,
ЭКСПОРТ— АСОСИЙ ИМКОНИЯТ

Бошланиш 1-бетда

Пандемия оқибатларини юмшатиш мақсадида тармок короналарининг кредитларини тўлаш муддатлари узайтирилгани, айланма маблағ учун қўшимча кредитлар ажратилгани, инвестиция лойиҳаларини тезроқ ишга тушириш мақсадида хорижий ускуналарни ўрнатиш учун чет эллик мутахассисларнинг чартер рейслар билан республикага олиб келинаётгани соҳа фаолиятининг узлуқсизлигида муҳим омил бўляпти. Бундан ташқари, шу йил 1 апрелдан юридик шахслар томонидан газ ва электр энергиясига олдиндан ҳақ тўлаш 30 фоизгача пасайтирилгани ҳам тadbиркорларнинг иқтисодий муаммоларга дуч келишининг олдини оляпти. Инқирозга қарши курашиш жамғармаси маблағларидан иқтисодий объектлар, жумладан, соғлиқни сақлаш муассасалари қурилиши, ипотека бозорига уй-жойлар қурилишини рағбатлантиришга қаратилган янги механизмлар яратилаётганлиги маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг молиявий аҳолини янада яхшилашга имкон берапти.

Мамлакатимизда охириги 3,5 йилда амалга оширилган лойиҳалар туфайли бугунги кунда керамик плитка, гипсокартон, шифер, цемент, оҳақ, базальт арматура-си, темир-бетон махсулотлари, безакли ойна, деворбор ва норуца материаллар каби асосий турдаги қурилиш материаллари бўйича ички талабни тўлиқ қоплаш ва экспортга сотиш имконига эга бўлган ишлаб чиқариш қувватлари яратилди. Маҳаллий хомашёлардан кенг фойдаланиш ва энергия тежамкор технологияларни

қўллаш ҳисобига қурилиш материаллари таннархининг барқарорлиги таъминланмокда.

Коронавирус пандемияси таъсирига қарамасдан, жорий йилнинг дастлабки чорагида 3,2 триллион сўмлик (2019 йилнинг 1 чорагида нисбатан 80 миллиард сўмга кўп), уюшма бўйича 1,09 триллион сўмлик (147 миллиард сўмга кўп) махсулотлар ишлаб чиқарилди. Умумий ҳажмида 42,8 миллион долларлик экспорт амалга оширилди. Бу ўтган йилга нисбатан 4,6 баравар кўп дегани.

Амалга оширилган 35,3 миллион долларлик лойиҳалар хорижий инвестициялар ва кредитлар ҳиссасига тўғри келади. Бунда "Оҳангаронцемент" АЖдаги янги цемент заводининг қурилишига 30 миллион доллардан ортиқ инвестиция жалб этилганлиги асосий ўрин тутди. Ҳудудларни комплекс ривожлантириш дастурлари доирасида эса 1 339 та лойиҳа бўйича 2,5 триллион сўм сармоса ўзлаштирилди.

Таъкидлаш жоизки, апрель ойида 1,2 миллион тонна цемент, 1,3 миллион квадрат метр қурилиш ойнаси, 4 миллион квадрат метр гипсокартон, 140 минг ўрам гулқоғоз ишлаб чиқариш эвазига махсулот ишлаб чиқариш ҳажми 1,2 триллион сўмни ташкил этади. Айнаи пайтда керамик плитка ишлаб чиқариш ҳажмини 18 миллион квадрат метрга етказиш бўйича янги лойиҳалар амалга оширилмокда. Жорий йил якунига қадар эса умумий қиймати 282,2 миллион доллар бўлган 9 та лойиҳа ишга туширилади.

Айнаи пайтда корхоналар томонидан ишлаб чиқарилаётган қурилиш материалларининг ҳажми ва техник параметрларини "cooperation.uz" электрон кооперация порталига жойлаштириш, доимий янгиллаб бориш ҳамда ташкил қилинадиган ярмарка ва кўргазмалар орқали кооперация алоқаларини кенгайтириш чоралари қўрилмокда.

"Усасоатқурилишматериаллари" уюшмаси давлатимиз раҳбари томонидан юклатилган вазифани тўлатиш мақсадида олиши учун етарли салоҳиятга эга. Зеро, 2020 йилнинг июнь ойида Тошкент вилоятидаги "Истмайнинг" корхонасида 500 минг, "Ecotop sharg" хорижий корхонасида 300 минг, "Алижон" корхонасида 100 минг куб метр газобетон блоклар, "Сурхонтаъмир-бўтлаш" жамиятида 45 минг куб метр қамишдан ДСП, Фарғонадаги "Экокерама" жамиятида 150 минг дона санфаяс, Самарқанд Афросиёб Цемент" МЧЖда 560 минг тонна юқори маркали цемент ва Самарқанд "Sogda Granit Stones" жамиятида 2,5 минг куб метр гранит мармар тошларни қазиб олиш ва қайта ишлаш каби лойиҳалар ишга туширилди, 542 та халқаро стандартни қабул қилиш тadbирлари ниҳоясига етказилди. Бу эса юртимиздаги қурилиш материаллари бозорига маҳаллий махсулотларимиз улушининг сезиларли даражада ортишига хизмат қиладди.

Муножат МЎМИНОВА,
"Янги Ўзбекистон" муҳбири

Бугунги кунда Оролнинг қуриган тубида саксовуллар экилиб, яшил майдонлар барпо этилмокда. Ўтган йили 500 минг гектар ерга саксовул уруғи сепилган бўлса, жорий йилда 700 минг гектардан ортиқ ерга шўр ва сувсизликка чидамли ўсимликлар уруғи экилиб, қўчатлар ўтказилди. Мамлакатимиз йигит-қизлари ҳам бу ишга ўзларининг ҳиссасини қўишга фаол киришган. Айрим ёшларимиз эса саксовул уруғини экиш бўйича ўзларининг янги гоё ва лойиҳаларини тақдим этипти.

Тошкент давлат аграр университети Нукус филиали талабалари Рустамжон Мадраимов ва Жақилиқ Давлетназаров саксовул уруғини экиш ускунасини яратди.

— Ҳозирча ускунанинг намунавий нусхаси ишлаб чиқилиб, Интеллектуал мулк агентлигига ҳужжатлар топширилган. Муаллифлик ҳуқуқига эга бўлганимиздан сўнг ускунани кенг миқёсда ишлаб чиқариш бошланади, — дейди ихтирочи талаба Рустамжон Мадраимов. — Уни ясаш учун 20 кун ва 2 миллион 800 минг сўм маблағ сарфлади. Саксовул уруғи жуда енгил ва табиий шароитда шомол ёрдамида тарқалади. Бизнинг ускунами эса уруғларни 1-1,5 см. чуқурликда экиш имконини беради.

Ихтирочи талабалар ўйлаб топган ускуна 1 километр радиусдан бошқарилади. Ундан саксовул уруғини экиш билан бирга, полиз экинлари зараркуналаларига қарши курашда ва

пахта майдонларини юмшатишда ҳам фойдаланса бўлади.

— Бу гоё 2019 йил февраль ойида Орол денизидеги тубида олиб борилаётган жараёнларни телевидение орқали томоша қилаётганимизда пайдо бўлди. Дастлабки ихтиромиз тракторга улаб ишлатишга мўлжалланган бўлиб, мутлақо бошқача эди. Унинг уруғларни микдорлаш қисмида анча муаммолар келиб чиқди, — дейди Жақилиқ Давлетназаров. — Микдорлагичнинг 5 турини синовдан ўтказди. Афсус, фойда бермади. Муаммоларни ечиш учун кўп изландик ва 2020 йили қайта тикланувчи энергияда ишловчи ускунанинг намунавий нусхасини яратдик.

Ёшлар ташаббуси ва интилишларига кенг йўл очилган юртимизда бундай ихтиролар ҳали кўп яратилади, албатта. Саксовул экадиган ускуна эса яқин кунларда ишлаб чиқаришга жорий этилишига ишонамиз.

9 май — Хотира ва қадрлаш куни

Қутлибека РАХИМБОЕВА,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган
маданият ходими

Хар бир сўз, хатто исмларнинг таржимаи ҳоли бўлади. Саид Аҳмад исмини эшитсак, дарров ҳаёлимизга ташқаридан қараганда ичакузди хангомаларга бой, лекин синчиклаб кузатилса, “қоса остида нимқоса”си бор комедия — “Келинлар кўзғолони” келади. Яна “Уфк”ни — кўзининг оқу қораси бўлган қочоқ ўғлининг қорини тўйғизиш учун не-не изтироблари қалбидан кечирган она — Жаннат холянинг қиёфаси кўз олдимизга келади.

Мактубларда матонат садоси, умид нафаси кезади

Икромжон... “Уфк”нинг бошқа бир қисмида ному ва муҳаббат орасида ўртанган Дилдор... Хуллас, кичик ҳажвиялардан тортиб трилогияларгача бўлган барча жанрдаги асарлар “қаҳрамон” унвонидан исми ёлқинланиб, ярқираб турган ёзувчининг номия шахсини яна ҳам юксалтириб кўрсатади.

Саида Зуннунова исми-шарифини тилга олганимизда эса “Романлар, азизлар, ақл ўргатманг, ақл ўргатсангиз келади ғашим” ёки “Майса ниш урибди ариқ бўйида, биринчи севгидай бирам бегубор...” каби салмоқли, айна дамда тиник сатрлар ёдимишга тушади. “Кўчалар чарогон”, “Ёлғизлик”, “Сўмоқлар” каби ҳикоя ва қиссалар, “Кўшиқлар”, “Рух билан суҳбат”, “Нутқ” каби фалсафий достонларни эслаймиз. Бу икки ижодкорнинг адабиётимизда тутган ўрни, асарларининг тарбиявий аҳамияти бир тараф-у уларнинг бир-бирига ёзган мактубларининг ибрати яна бир тарафдир. Албатта, ҳар бир адиб, шоирнинг ёзган асарлари ўзидан паст ёки баланд бўлмайди. У асарларини қимнинг номидан ҳикоя қилса ҳам, сатрлари орасидан ўзи чиқиб келаверади. Шу маънода, ҳар иккала ижодкор қаламига мансуб асарларда ҳам уларнинг шахсияти “манамен” деб кўриниб туради. Лекин уларнинг бир-бирларига ёзган мактубларидаги қалби... Бу бутунлай бошқа бир олам.

Саид Аҳмад шўро даври қатагонларининг қурбонларидан бири сифатида суд-сиз ун йиллик қамоқ жазосига ҳукм этилиб, Қозоғистоннинг Жезқозгон деган саҳросига этап қилинади. Беш ойлик келинча Саида унинг оила аъзолари билан бирга Тошкентда қолади. Ёзувчи қалби таъсирчан бўлади, чинакам исъёдоҳ эгаси бўлган инсон учун адолат инсониятнинг яшаш шартларидан бири ҳисобланади. Ҳар қандай адолатли муносабат унга илҳом, яшашга куч бергани каби адолатсизлик унинг қалбини парчалайди.

Саид Аҳмаднинг хатларини ўқиганимизда унга нисбатан қўлланилган адолатсиз жазо (у ҳар бир ҳолатда ўзининг мутлақо гуноҳсиз эканини таъкидлайди. Аслида судсиз ҳукм этилганининг ўзи ҳам адолатнинг топталгани эмасми?) ёзувчи иродасини бука олмаганини кўраемиз. Унинг руҳани тетиклигидан хайратга тушамиз. Ахир, одам бундай пайтда фақат ўзига тухмат қилганлардангина нафратланиб қолмай, бутун дунёга, муҳитга этак силқийди. Ҳамма нарсадан кўнгли қолади. Лекин Саид Аҳмаднинг ўша баҳор бир нафасда келиб ўтиб кетадиган бийдай чўл ўртасидagi қамқоқнада ҳам рафиқасига мактуб ёзаётган, Ватан ҳақида шёрлар битишга муҳаббатга етади:

... Қалбимда қўшиқдек яшайсан, Ватан, Улуғ шаршарадан чиққандек овоз. Елкамда фарзандлик қўлим бор ҳали, Шаънинга муносиб кўйларим қалбда, Ўзинг созлаб берган торларим таранг, Рухсат эт, тоғларни йиқай қаламда...

Ёзувчининг руҳияти шу қадар бағават, бутунки, у ҳар бир мактубида рафиқаси Саидахонга яшаш, ижод қилиш учун куч, далда беради. “Повест ёзган бўлсангиз, жуда катта иш қилиб қўйибсиз-да. Қайта-қайта ишлайверинг, ёмон бўлмайди” ... Саид Аҳмад бир хатида шундай деб ёзса, бошқасида эса: “Қалтар” ҳикоянгизни ўқидим. Яхши чиқибди. Тилини силқиланг, жумлаларни қисқароқ тузинг”, дея мас-лаҳат беради. Ёки бошқа бир хатиди: “... “Ёш ленинчи”нинг 5 июнь сониди босилган шёрингизни ўқидим. Ниҳоятда самимий ёзилган. Менга жуда ёқди”, дея муносабат билдиради. Албатта, қамалмасидан аввал адабий жамоатчилик орасида яшиганина танилиб қолган ёзувчининг бундай фикрлари университет талабаси бўлган Саида Зуннуновага ижод учун илҳом бергани, шубҳасиз.

Саид Аҳмаднинг рафиқасига ёзган хатларининг ҳар бири шахсий мактубдай эмас, бир асардай ўқилса, Саида Зуннунованинг ҳам эрига ёзган хатлари шундай таассурот қолдиради.

Синовли кунлар

ЭЛИМИЗ саломатлигидан ортиқ Бойлик йўқ

Абдурасул ЖУМАҚУЛОВ,
Ўзбекистон Ёзувчилар
уюшмаси аъзоси

Бу кўхна дунё яралгандан буён бошидан не-не синовларни ўтказмаган дейсиз: қиргинбарот урушлар, турфа низолау очарчиликлар, давоси мушкул офатлар... Минг афсуски, коронавирус пандемияси деган бир бало ҳам бутун жаҳон аҳлини саросимага солиб, мисли кўрилмаган кулфатлар келтирмади. Бу офат қисқа вақт ичида ер юзининг деярли барча мамлакатларига ёйилиб кетди.

Ҳаммамиз ОАВ ва ижтимоий тармоқлар орқали жаҳонда кечаётган бугунги таҳликали вазият-ни кунма-кун, керак бўлса, соат-ма-соат кузатиб бормоқдамиз. Кўринмас ёв жумлаи жаҳондаги миллиардлаб одамлар ҳаётини хавф остига қўйиб, хатто энг ривож топган давлатлар турмуш тарзини издан чиқариб юборди. Кун-кунора юз минглаб кишилар ушбу даргда чалинган ҳолда, жуда мушкул одамлар ҳаётдан кўз юммоқда. Бу офатга ҳали малҳам топилмагани боис, дунё аҳлининг бундай даҳшатли ўлат билан курашиши осон кечмаяпти. Ҳамон шу дард туфайли ҳар кун миңглаб одамлар вафот этяпти, ер юзининг миллиардлаб аҳолиси эса уйда ўтиришга, қатъий карантин чораларига амал қилишига тўғри келмоқда. Ҳатто айрим давлатларда жаҳон урушлари даврида ҳам кам қабул қилинган чоралар — комендантлик соатлари жорий этилгани бевжиз эмас.

Жаҳон иқтисодчиларининг фикрича, сўнгги бир ярим ой мобайнида бу офат дунё иқтисодиётига триллионлаб доллар миқдориди зарар келтиришига улғурди. Юз миллионлаб одамлар ишсиз қолди.

Бугун айнаи кунгача дунёда 3 миллионга яқин инсон корона-вирусга чалингани айтилмоқда. Бутун дунё статистикасини кузатиб борар эканмиз, минг шўрчи, Ўзбекистонда касалланганлар сони кўп эмаслиги, ўлимлар сони ошиб кетмагани, касалликдан тўзалаётганлар сафи эса тобора ортиб бораётгани мамнун этади. Демак, тиббиётимиз салоҳияти дунёнинг манамен деган мамлакатлариникидан ортқ бўлса ортқ, кам эмас экан!

Албатта, бу натижалар замирида мамлакатимиз раҳбарининг оқилона сивасати, даъвати мунассам. Ҳар қандай қийинчиликларга қарамай, бутун куч, жамики эътибор халқимиз саломатлиги йўлида сафарбар этилди. Ўртимизда илк бемор аниқланган кундан бошлаб умумтаълим ва олий таълим даргоҳлари ёпилиб, масофавий таълимга ўтилгани, тезкор ва уда-дабуронлик билан ўзини яқка-лаш чоралари қўчайтирилгани ва бошқа тегишли қатъий тадбирлар қўлланилгани тўғри бўлди. Яъни мамлакатимиз раҳбари халқимиз саломатлигини ҳар недан устун қўйди. Қисқа вақт ичида махсус замонавий тиббиёт комплекслари қад рўстлади. Шифохоналаримиз керакли тиббиёт жиҳозлари билан бойитилди. Кўнчи кун, тунни тун демай меҳнат қилаётган шифокорларнинг машошлари оширилиб, уларга устама маблағлар ажратилгани янада адолатли қарорлардан бўлди.

22 апрель куни Президентимиз ўтказган навбатдаги видеоселектор йиғилишида ҳақли равишда таъкидланганидек, мабодо тезкор-лик билан зарур чоралар қўрил-маганида Ўзбекистондаги вазият ҳам бугун дунёдаги қатор мамла-катлардаги аянчли аҳволга тушиб қолмаслигига ҳеч ким қафолат бер-ролмас эди.

Давлатимиз раҳбари халқимизга қайта-қайта мурожаат қилиб, фақат ва фақат бу офатни сабр-матонат, бардош ва ҳамжиҳатлик билан енга олишимиз мумкинлиги-ни айтмоқда.

Шу ўринда яна дунёда кечаёт-ган жараёнларга назар ташлаш жоиз. Иқтисоди жаҳонда энг юқори деб ҳисобланадиган ва инсон ҳуқуқлари ниҳоятда кучли деб баҳоланадиган қатор мам-лакатлар ҳам ана шу касалликка учраган ўз фуқароларини даво-лашга жиддий киришган. Фақат улар давлат томонидан эмас, ўз ҳисобидан жуда катта миқдорда пул тўлаб даволанаётгани, маб-лағи йўқ бўлган инсонларнинг хатто шифохоналарга қабул қи-линмаётгани ҳам сир эмас. Бир мисол. Кўни кеча ижтимоий тар-моқлар орқали швециялик бир фуқаро оилавий тарзда корона-вирусга чалинган-ю, 39 даража ҳарорат билан тез тиббий ёрдам машинасида келган шифокорлар уларни касалхонага олиб кетма-ганлигини айтди. Ёки АҚШда корона-вирусга чалинган кўплаб одамлар маблағи йўқлиги боис, уй шароитида даволанишга мажбур бўлишадиганини маъ-лум қилишмоқда. Ҳўш, бизда-чи, деган савол туғилади. Бизда эса тана ҳарорати кўтарилган ҳар бир инсонга уйдан чиқмасдан тез тиббий ёрдам қақириш ҳар кунки қайта-қайта ўқтирилмоқда. Ушбу касалликка чалинган бор-ки, зудлик билан шифохонага ётқизирилиб, уларнинг то буткул соғайиб кетганига тўлиқ еб ичи-шию даволаниши давлатимиз томонидан амалга оширили-пти. Ҳатто тузалиб, корона-вирус белгилари йўқолгандан сўнг ҳам реабилитация бўлимларига ўт-казилиб, бепул муолажа қилин-моқда. Шундан сўнг улар яна уйларига олиб бориб қўйилипти. Маълум бўлишича, юртимизда ўрта аҳволдаги ҳар бир бемор-га давлатимиз 32 миллион сўм, оғир аҳволдаги беморга эса ўр-та аҳволдаги беморга сўм атрофида, шунингдек, карантинда бўлиб турган фуқароларнинг ҳар бири учун 2.4 миллион сўмдан, коро-на-вирусдан тузалиб, реабилитацияга олинган ҳар бир бемор тикланиши учун 2.8 миллион сўмдан маблағ сарф қилаётгани

ниҳани англатади? Ғамхўрлик бўлса, шунчалар бўлар-да! Касалликдан шифо топиб, уйига жавоб берилаётган юртдошларимиз Президентимизга, ҳукуматимизга, жонфидо шифокорларга кўзларида қувонч билан миннатдорлик изҳор қилишмоқда. Қопаверса, карантин пайтида халқимизнинг бирор қатла-ми давлатимиз ғамхўрлиги ва эъти-боридан четда эмас. Айниқса, Пре-зидентимизнинг “Саҳоват ва кўмак” умумхалқ ҳаракатини ташкил этиш тўғрисидаги ташаббуси навбатдаги эзгу гоълардан бири бўлди. Минг-минглаб юртдошларимиз, саҳоват-пеша халқимиз давлатимиз раҳба-ри ташаббусини қўллаб-қувватлаб, ушбу муборак Рамазон кунларида диригимизда бирорта муҳтож оила саҳоват ва меҳрдан четда қолиб кетмаслиги учун ана шу савобли ҳа-ракатда иштирок этиб, ўз ҳиссасини қўшишга интиломоқда. Ҳар бир ма-ҳаллада ҳар кун олиб борилаётган савобли амаллар бунга мисол.

Яна бир гап. Қўпчилик оид аҳли ўртасида замонамиз қаҳрамон-лари хусусида гап кетганда турли қарашлар, баҳслар бўлар эди. Ас-лида ҳақиқий дўст оғир кўнунда билинган сингари давр, замон қаҳрамонлари бугунгидек эл боши-га синовли кунлар тушганда янада яққолроқ билинар экан.

Айтмоқчиманки, бугун Президентимиз даъватларига лаббай деб жавоб бераётган, ке-чаю кундуз юртдошларимиз сало-матлиги учун, ана шу йўлда ҳатто одамлар маблағи йўқлиги боис, уй шароитида даволанишга мажбур бўлишадиганини маъ-лум қилишмоқда. Ҳўш, бизда-чи, деган савол туғилади. Бизда эса тана ҳарорати кўтарилган ҳар бир инсонга уйдан чиқмасдан тез тиббий ёрдам қақириш ҳар кунки қайта-қайта ўқтирилмоқда. Ушбу касалликка чалинган бор-ки, зудлик билан шифохонага ётқизирилиб, уларнинг то буткул соғайиб кетганига тўлиқ еб ичи-шию даволаниши давлатимиз томонидан амалга оширили-пти. Ҳатто тузалиб, корона-вирус белгилари йўқолгандан сўнг ҳам реабилитация бўлимларига ўт-казилиб, бепул муолажа қилин-моқда. Шундан сўнг улар яна уйларига олиб бориб қўйилипти. Маълум бўлишича, юртимизда ўрта аҳволдаги ҳар бир бемор-га давлатимиз 32 миллион сўм, оғир аҳволдаги беморга эса ўр-та аҳволдаги беморга сўм атрофида, шунингдек, карантинда бўлиб турган фуқароларнинг ҳар бири учун 2.4 миллион сўмдан, коро-на-вирусдан тузалиб, реабилитацияга олинган ҳар бир бемор тикланиши учун 2.8 миллион сўмдан маблағ сарф қилаётгани

миҳати эмасми? Ёки “уч кунда бир уст-бошимизни алмаштириб ке-лишгагина уйга бораемиз”, дея ай-таётган жамоат тартибини сақлаш йўлида меҳнат қилаётган ички иш-лар, Миллий гвардия, мулоффа ва бошқа ҳуқуқ-тартибот посбонлари меҳнати чинакам жўмардликка мисол эмасми?

Туну кун қўрилиш майдонлари-да ишлаётган, санокли кунлар ичи-да махсус карантин зоналарини бунёд этаётган қурувчи бунёдкор-лар-чи?

Аслида улар ҳам ҳамма қатори одам, уларда ҳам оила, бола-чақа бор. Лекин қасбга садоқат, бурч масъулияти, Ватан ва элу юрт тинчлигини муқаддас билиб, шун-дай оғир кунларда жасорат кўрса-таётган ана шундай элдошлари мисли бугуннинг қаҳрамонлари, юрт фидойилари, десак асло хато бўлмайди.

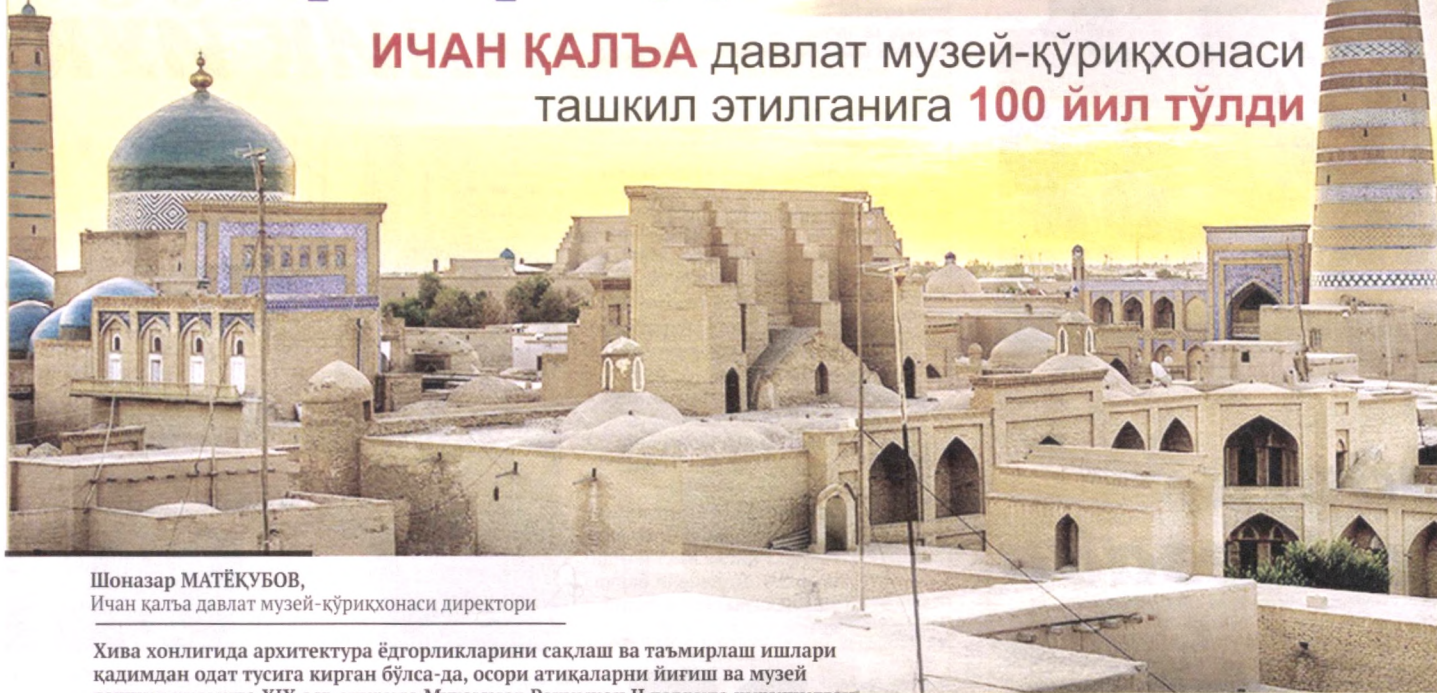
Демак, шундай инсонлар жасо-рати, меҳнати, фидойилигини акс эттирувчи ўқишли, юксак савияли асарлар яратиш юртимиздаги ҳар бир ижодкорнинг вазифасига ай-ланса, ажаб эмас.

Ҳа, айнаи оғир ва машаққатли дамларда Ўзбекистон халқи ўз раҳбарининг оқилона сивасатини қўллаб-қувватлаган ҳолда дунё саҳнасида куч-қудратини намён этяпти. Қаҳрамонликлар кўрсатиб, ушбу ёв билан мардона курашмоқ-да. 1941-1945 йиллардаги Иккинчи жаҳон урушига нисбат берилаёт-ган ушбу “жанг”дан ниҳоятда оз талафот билан қишқимизга имо-нилик комил. Бугун аста-секинлик ва ниҳоятда эҳтиёткорлик билан олдинги ҳолатга қайтишга ҳаракат қилаётган, ушбу синовли кунлар-дан мардона чиқаётган ҳар бир ватандошимизнинг дилида умид ва ишонч, кўзларида эса қатъият порлаб турибди.

Фахр

ХИВА — дунё тарихий шаҳарлари дурдонаси

ИЧАН ҚАЛЪА давлат музей-қўриқхонаси ташкил этилганига **100 йил** тўлди

Шоназар МАТЁКУБОВ,
Ичан қалъа давлат музей-қўриқхонаси директори

Хива хонлигида архитектура ёдгорликларини сақлаш ва таъмирлаш ишлари қадимдан одат тусига кирган бўлса-да, осори атиқаларни йиғиш ва музей ташкил қилиши XIX аср охирида Мухаммад Раҳимхон II даврида киришган. Бунга Хива хонлигида ишлаб чиқарилган қишлоқ хўжалиги ва хунармандчилик маҳсулотлари, осори атиқалар ҳамда архитектура ёдгорликларининг фотосуратлари жаҳон кўргазмаларида намойиш этилиши сабаб бўлган.

Чунки 1890 йилда Тошкентда, 1895 йилда Нижний Новгородда, 1900 йилда Парижда, 1904 йилда АҚШнинг Олои шаҳрида ўтган халқаро ярмаркаларга Хивадан 16 соҳа бўйича хунармандчилик ишлари намуналари юборилган. Париждаги кўргазмада 143 та тарихий обиданинг Бомачинский томонидан олинган фотосуратлари намойиш қилинган.

1890 йилдаги кўргазмага қўйилган аjoyиб мис ўймакорлиги иши учун устаслар — Мавпонберди ва Сафар бобо Россия империяси Молия вазирлигининг бронза медали ва фахрий ёрлигини олишга мушарраф бўлган. Мухаммад Раҳимхон II 1898 йил 12 апрелда Кўҳна Урганч, Хўжайли ва Қўнғирот ҳокимларига: “Қадимдан қолган ёдгор нумарсаларни йўқ қилдиришлар, ҳар тарафга кўҳна жой ва қалъа ва иморатлар бўлса, не тарафга бино бўлгонларини ва кўҳна тилла ва танга ва фуллар бўлса борлаб топиб мунда юборсин”, деб буйруқ беради. Лекин тулланган буюмлар Россияга юборилиши натижасида Хиванинг ўзида музей очилиши орқага суртилиб, 1920 йилдагина амалга ошди.

1920 йил 11 апрелда Хоразм муваққат ҳукумати вакиллари ва РСФСР ҳукумати фавқулодда вакили иштирокида бўлиб ўтган кўшма йиғилишида Хива шаҳрида “Хива халқининг ўтмиши ва ҳозирги пайтдаги маданиятига оид барча буюмларни, шунингдек, хонлик зулмининг жазо қуролларини халққа кўрсатиш ва келгуси авлодлар учун сақлаб қолиши назарда тутиб, халқ музейи ташкил этилсин”, деган қарор қабул қилинади.

Ушбу қарор ижросига қиришган Маориф ва маданият нозирлигининг 17 апрелда халққа қилинган эълонида, жумладан, бундай дейилган эди: “Қалъа шўроларининг маҳкамаларига, 26 апрель 1920 йилда Хивада музей ва виставка очилмади. Шунга керакли нумарсаларни тезлик билра аҳолидан сўрашиб олиб, мазкур муддатдин икки кун аввал Хивага еткурмақларини зарурийдир”. Эълонда махсус кишилар кўлларидан мандат билан аҳолидан музейбоп буюмларни соҳибининг қўлига хат бериб олишлари кўрсатилган. Бу хат билан буюмнинг соҳиб истаган пайтда ўз буюмини қайтариб олиши ҳам мумкин бўлган.

Музей-кўргазма 1920 йил 27 апрель куни Бутунхоразм халқ вакиллари I курултойи қатнашчилари иштирокида эски хонлар қароргоҳи Кўҳна арк биносининг арқонасида очилди.

1924 йилгача Хива шаҳрининг ичкари қалъасидаги 1831-1839 йилларда қурилган улкан Тошхўли саройида Оллоқулихоннинг авлодлари яшаган ва бу саройни ўз мўлки ҳисоблаб, унинг жиҳозларини сота бошлаган. Бундан хабар топган ҳукумат музейни Тошхўли биносига кўчириб, саройни ҳам ўз ҳисобига киритган ва Хива музейи яна бир экспозицияга кўпайган.

1957 йилда Тошхўли саройида музей экспонатлар фонди ва Тарих музейи қолдирилиб, бу ердаги бошқа музейбоп экспонатлар даврларга ажратилиб, Ичан қалъадан ташқарида “Хоразм тарихий инқилобий музейи” ва “Хоразм табиати” музейи номи билан Нуруллабой саройига кўчирилган. Буюк ипак йўлида жойлашган ушбу шаҳардан хоразмлик олимларнинг асарлари ва кўпгина бадийи хунармандчилик намуналари дунёга тарқалган. Ушбу осори атиқалар ҳанузгача Рим, Париж, Лондон, Копенгаген, Берлин, Истанбул, Қоҳира, Санкт-Петербург, Москва, Тошкент ва бошқа шаҳарлардаги йirik музейлар экспозицияларини беэаб турибди. XIX асрда жаҳон бўйлаб музейлар ташкил қилиниши амалиётга татбиқ қилинган бўлса, XX асрнинг иккинчи ярмидан бошлаб қадимий тарихга ва меъморий обидаларга бой бўлган шаҳарларнинг ўзини музей шаҳарлар деб аташ анъанаси киритилди. 1969 йил 29 июлда Хива давлат тарихий меъморчилик Ичан қалъа музей-қўриқхонаси ташкил этилди.

Бу пайтга келиб Хивада, асосан, иккита катта музей фаолият кўрсатади. Уларнинг бири Хива хонининг Нуруллабой саройида, иккинчиси шаҳарнинг ичкари қалъасидаги Оллоқулихоннинг Тошхўли саройида

жойлашган эди. Хиваликларнинг сўзларига қараганда, иккинчи музейдаги экспонатлар жуда бой бўлиб, унда кўплаб қадимги буюмлар, санъат асарлари, хонлик давридаги қимматбаҳо тошлар ва олтин-қумушлар билан безатилган қурол-яроғлар, чинни буюмлар намойишга қўйилган.

Хива шаҳрининг XIX аср охири ва XX асрнинг бошларидаги кўриниши, унинг ички ва ташқи қалъа деворларининг ўз ҳолига сақланиб қолганлиги шаҳарнинг ўзини музей деб аташ ва уни қўриқхона деб эълон қилиш учун асос бўлди. Шуниси қизиқи, шаҳар XX асрнинг 60-йилларида ҳам юз йил олдинги кўринишини бузмаган эди. Ундаги меъморий обидаларнинг асл ҳолига туриши, шаҳар ичидаги аҳолининг яшаш ўйларининг ташқи кўриниши, кўчаларнинг энсиз ва торлиги, уйлар томларининг текис қилиб бостирилиши ва сомон сувоқ қилингани ҳар бир кишини ҳайратга соларди. Шаҳар ичида яшайдиган аҳолининг ташқи қиёфаси, уларнинг кийимларида сақланган анъанавийлик ва муомаласидаги одамийлик шаҳарни қўриқхонага айлантириш учун асос эди.

Хива шаҳрининг ўзи музей. Унинг экспонатлари қалъа девори билан ўралган тўрт дарвозали шаҳар, хонлар саройлари, масжид, мадраса, минора, макбара ва шунга ўхшаган иморатлардир. Бу обидаларнинг ичида Хоразм халқининг минг йиллик тарихидан ғувоҳлик берувчи алоҳида музейлар жойлашган. Ўзбекистоннинг энг кўҳна музейларидан бири бўлган Хива Ичан қалъа давлат музей-қўриқхонаси ҳудудида мангуликка дахлдор 54 та тарихий меъморий обида бор. Бу қадим шаҳарда ҳозирги вақтда 375 хонадон сақланиб қолган ва уларда 2610 киши истиқомат қилади. Музей-қўриқхонанинг 19 та доимий экспозициясида Хоразмнинг қадимдан бугунги кунигача бўлган тарихи акс этган.

Дунёнинг қадимий шаҳарларидан бири бўлган Хива асрлар мобайнида инсониятнинг маънавий ва моддий маданияти ривожига ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшиб келган. Хивани бежиз очик осмон остидаги музей шаҳар деб аташмайди. Жаҳон туризми марказларидан бири саналган бу шаҳарда 140 дан ортиқ меъморий обида ва археологик ёдгорлик сақланиб қолган.

1990 йил 12 декабрда Хива шаҳрининг Ичан қалъа қисми ЮНЕСКОнинг маданий мерослар қўмитаси қарори билан жаҳон маданий мерослари рўйхатида киритилди. 1997 йилда эса бу қадимий шаҳарнинг 2500 йиллик юбилейи жаҳон миқёсида нишонланди.

2019 йилда Ичан қалъа давлат музей-қўриқхонасига ташриф буюрганларнинг умумий сони 401781 нафарга етди, уларнинг 144738 нафари хорижий сайёҳлар эди.

Ил давомида Ичан қалъа давлат музей-қўриқхонаси илмий ходимлари томонидан вилоят туманларига илмий экспедициялар ташкил қилиниб, 874 та музейбоп материал тўпланди. Уларнинг 438 таси асосий фондга, 436 таси илмий-ёрдамчи фондга киритилди.

Мухаммад Раҳимхон (Феруз) II нинг фойхона араваси реставрация. Кўҳна арк мажмуасидаги арзона ва зарбона интерьерлари, Хива хонлиги бўлимига қарашли қозихона интерьерни рэзекспозиция қилинди.

Музей-қўриқхонада, шунингдек, хориждаги музейлар билан тажриба алмашиш ишлари ҳам самарали йўлга қўйилган. Янги ташкил қилинган “Қадимги Хоразм”, “Хоразмшохлар” ва “Хоразм хонлари тарихи” экспозицияларини шакллантириш жараёнида Хоразм тарихига оид хорижий музейларда сақланган маълумотларни тўплаш ва улардан нухса олиш мақсадида музей илмий қотиби, тарих фанлари номзоди Комилжон Худойберганов, Япония, музей фонди мутахассиси Хамза Мадалиев Украина ва Россияда хизмат сафарига бўлди. 2019 йил 2-3 июни кунлари Москвадаги Шарк халқлари музейи ва Евроосиё археология музейлари билан ҳамкорлик меморандумлари имзоланди.

Музей фаолиятига инновация технологияларни қўллаш борасида 6 та йўналишда — ақли ахборот ташталаари, смарт-откриткалар жамланмиси, смарт-музей,

Ил давомида Ичан қалъа давлат музей-қўриқхонаси илмий ходимлари томонидан вилоят туманларига илмий экспедициялар ташкил қилиниб, 874 та музейбоп материал тўпланди. Уларнинг 438 таси асосий фондга, 436 таси илмий-ёрдамчи фондга киритилди.

интерактив харита, жонли каталог, виртуал музей, шаҳарнинг 3D кўринишлари ишлаб чиқилди. Музейнинг “Қадимги Хоразм тарихи”, “Жоме масжиди” ва “Амалий санъат” бўлимида 7 та тилда ахборот берувчи 32 та аудиогид қўрилмаси ўрнатилган. Тошхўли саройини таъмирлаш мақсадида АҚШ элчихонаси томонидан ажратилган 150 минг АҚШ доллари қийматидаги грант қўлга киритилди.

2019 йилнинг ноябрь-декабрь ойларида Мухаммад Ризо Эрнотбек ўғли Огаҳий уй-музейи таъмирланиб, қайта жиҳозланди ҳамда музейда 17 декабрь куни Огаҳий таваллудининг 210 йиллиги кенг миқёсда нишонланди.

Мана бир асри, Хива музейи мутахассислари ўлка табиати ва тарихининг ноёб буюмларини тўплаб, уларни асраб-авайлаш, жаҳоннинг турли бурчакларидан келаётган сайёҳларга намойиш қилиш, келгуси авлодга етказиш билан шуғулланмоқда.

Мамлакатимиз раҳбари Шавкат Мирзиёев шу йилнинг март ойида Ичан қалъа мажмуасига ташриф буюриб, Амир Тўра мадрасасида амалга оширилган ишлар билан танишди. Ушбу мадраса Хитойнинг 9,5 миллион долларлик грант маблағи ҳисобидан қайта тикланди. Натижада у шаҳардаги энг гавжум туристик объектлардан бирига айланди.

— Тарихий биноларни сақлаш ҳамма даврларда энг катта муаммо бўлиб келган. Хива Ўзбекистонда тарихий обидаларни таъмирловчи реставраторлар мактаби бўлган. Бугун ана шу мактабни қайта тиклаш вақти келди. — деди Президентимиз. — Амир Тўра мадрасаси реставраторларни ўқитадиган мактаб бўлади. Бу ерда усталарга Самарқанд, Фарғона, Қўқон реставрация мактаблари анъаналари ўқитилади. Сайёҳлар кундузи реставраторлар ишини кўрсата, кечки пайт бу ерда тарихий саҳналар, хон қабуллари намойиш этилади. Шундай қилсак, бу обидаларда ҳаёт кийнайд.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, музей-қўриқхонада 30 март — 2 апрель кунлари Бутун дунё туркий халқлар анжумани — ТУРКСОЙ йиғилиши ўтказилиши режалаштирилган. Бундан ташқари, Тошхўли саройида 27 апрелда дунёга машхур япониялик фотосуратчи Жин Акинонинг фотокўргазмасини ташкил қилиш ҳамда унда намойиш қилинган фотосуратлар асосида жаҳоннинг беш хорижий тилида китоб-альбом чоп этиш мўлжали бор эди. Коронавирус пандемияси туфайли ушбу режалар амалга ошмади. Бироқ карантин муддати якунлангач, музей-қўриқхонадаги фаолият яна давом этади.

Бугуннинг гапи

Ўзликка назар ва ўзликни англаш фурсати

Нигорахон ШОМУРОДОВА,
психология фанлари номзоди,
доцент

Инсон, табиат ва ҳаёт бир-бирлари билан ўзвийликка эга. Қачонки, инсон ўз ҳулқини, табиатини, фикрлашини, ботиний оламиини тартибга солар экан, назоратга олар экан, ўз ҳаётидан, тақдирдан рози бўла бошлайди.

Бу ер қуррасидаги яшайётган инсонлар бир-бирларига ижобий ёки салбий энергия алмашишга таъсир қилади. Бу жараён, айниқса, бутун дунёдаги инсонларга бирдек таъсир қиладиган воқеликлар, вазиятлар ва жараёнларда яққолроқ сезилади.

Бундай қутилмаган ҳолатлар олдида инсонлар табиатан 3 гуруҳга ажралади: биринчи гуруҳдагиларга рўй берган вазиятга ва талаб этилаётган даъватга онгли муносабат билдириб, ўзини ва атрофдагиларни тинчлантиришга, тартибли ва самарали яшашга тез мослашувчан шахслар киради. Иккинчи гуруҳга эса вазиятни ҳис қилмайдиган, жиҳдий ва онгли қабул қилмайдиган, турли асоссиз шовшувлар, хабарларни тарқатувчилар ёки ўзига бошқаларни эътиборини жалб қилишга уринадиган, ўрнатилган тартибни буза туриб, ўзини “пиар” қилиб кўрсатишга уринувчилар, “қаҳрамонлар” киради. Учинчи гуруҳга эса тез ваҳимага тушадиган, “ўзининг соғлом эканига шубҳа қилувчи”, вақтини тўғри тақсимлай олмайдиган ва ҳар бир салбий ахборот таъсирига тез тушувчан шахслар киради. Инсонларнинг бундай тоифаларида оиладаги муҳитнинг соғломлиги, ўзаро муносабатлар яқинлиги, самимийлиги, ҳамжихатлиги, ҳар бир шахснинг аниқ мақсади борлиги, ўзига бўлган ишончининг мавжудлиги ёки аксинча бўлиши таъсир қилади.

Оиланинг катта кишилари ўзлари ва бошқа аъзолар учун карантин шароитида вақтини бесамар сарфланганига йўл қўймасликлари лозим. Бехуда ўтган вақт зеркиш, турли-туман кераксиз маълумотлар тузугига тушиб қолиш, энг асосий, ўзидан қониқиб, руҳий оғирлашганлик бузилишига, турли оғирлаш зиддият ва келишмовчиликлар келиб чиқишига сабаб бўлади.

Бундай ёқимсиз ҳолатлар олдини олишда ҳар бир инсонга ўзи учун сеvimли бўлган машғулотлар (хобби) билан шуғулланишлари тавсия этилади. Агар ўз уйда бунга шaroит бўлмаса, унда қизқарик маълумотлар билан танишиб боришлари фойдали бўлади. Қўни эрта тонгдан бошлаш, жисмоний машғулотлар билан доимий шуғулланишни кун тартибига қатъий қиритиш қайфиятнинг ижобий бўлишини таъминлаш билан биргаликда тана ўтқоқлашиб қолишининг олдини олади. Кун давомида ота-оналар фарзандларининг руҳий, жисмоний, ақлий фаолиятини назорат этиб бориши талаб этилади.

Дам олиш тақридада китоб муталаасини оилавий ташкиллаштириш ва фикрлашини, уй-рўзгор юмушларини фарзандлар билан биргаликда ташкил этиш карантин шароитидан унумли фойдаланиш имконини таъминлайди. Қариндошлар, яқин инсонлар ва ўзларига руҳий қўтарилиш қайфиятини берадиган кишилар билан ижобий тилақлар, шукроналик ҳисси ва оптимизм қайфиятида тез-тез мулоқот қилиш ҳам руҳий хотиржамлиқни таъминлаб туради. Бажарилган ҳар бир юмуш, тугалланган ишдан қониқиб ҳосил қилишга ўзини ўргатиш лозим бўлади.

Хориж ҳаётининг карантин муҳитидаги тажрибаларидан маълум бўлмоқдаки, уй шароитида тартибсиз кун ўтказишга мойил инсонларнинг аксаридан ижтимоий бегоналашув, депрессия, агрессив ҳулқ-атвор кўринишлари кучайиб кетган. Буларнинг барчаси инсон ўзини режасиз вақт ҳўқмига топшириб қўгани, кераксиз ва асоссиз ахборотлар билан жуда кўп маротаба танишганидан юзага келади.

Оила даврасида ҳар бир инсоннинг ўз жойи, энергетик майдони бўлиши керак. Болалар ўзини эркин ҳис қилиши учун ота-оналар улар фаолиятини баҳолаб бориши, алоҳида қўлай вақтда мулоқот қилиб туриши улардаги хавотирланиш ва саросимага тушиб ҳисларини бартараф этади. Инсон қўқувини бошдан кечираётганда, ғазаб, нафрат ҳиссида яшайётганида иммун тизими кучсизланади, соғлом фикрлаш ва руҳият қўтарилишга бой берилади. Бунинг олдини олиш учун, аввало, тонгни яхши тилақлар, ниятлар билан қарши олиш, жисмоний ва ақлий бажариладиган фаолият тури нисбатининг деярли тенг бўлишига эътибор қаратиш лозим.

Яна бир муҳим жиҳати, карантин даврида бемор инсонлар ҳаёти билан курашаётган шифокорлар ҳодимларини олиштириш, улардан миннатдор бўлиш ва фахрланиш кучли таъсирга эга. Президентимиз томонидан уларга ва ҳар биримизга қўрсатилаётган ғамхўрлик ва яратилаётган шарт-шaroитлар шу Ватанда яшаш бахтидан масрурилик ва мамнуқлик туйғуларини қалбга муҳрлайди.

Бугун кимки ўз оиласида ҳаловат топиб, бажараётган ишларидан қўнгли тўқ экан, дeмак, бу оиладаги психологик муҳит соғлом. Яна кимлардир оиласида ўзини сидиролмади, нима қилишини билмай ҳайрон, кунини уйку ёки бехуда мулоқотлар билан ўтказаятган, ташқарида одамлар билан мулоқот чекланганидан азият чекаётган бўлса, бу оиладаги психологик муҳит салбий эканини кўрсатади.

Карантин муҳити бизга ўз ҳаётимизга бошқача кўз билан қараб таҳлил қилиш, оиламиздаги қувватнинг ижобий ёки салбий эканини ағналаб етиш, хатоларимизни очик қўз билан боқиб тузатишга бериладиган фурсат бўлади. “Биз бирлашамиз”, “Биз бу сивовларни енгиб ўтамиз”, “ҳар биримиз имкон қадар бу жараёнга ўз ҳиссамизни қўшамиз”, “бугунги миллат, замондошларимиз саломатлиги — эртанги авлодларимиз келажагидир”, “бу кўнларни тарихга айлантириб, иродамизни қучайтирамиз”, ҳар бир ватандошим тақдирига мен бефарқ эмасман” каби мотивацияни оширадиган, бирлик ҳиссини таъминлайдиган тушунчаларни ҳар ким ўз онига синдириш учун ота-оналар таъсирчан сулҳларни, диний савияни, масъулиятни қучайтиришини таъқоза этади.

Бундай кўнлар ва вазиятлар инсонларни вақтни қадрлашга, ўз саломатлигига, яқинлари дийдорига, биргаликдаги бажариладиган ишларнинг қадрланишига, ўз фаолиятидан қониқиб ҳосил бўлишига ва охири-оқибат руҳий-ижтимоий имунитет ҳосил бўлишига хизмат қилади.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

МУАССИС:

Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Салим Дониёров

“Янги Ўзбекистон” газетаси учун масъул:
бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари

Бахтиёр Абдусатторов

Девонхона: (0-371) 233-70-98

Котибият: (0-371) 233-56-60

Эълонлар: (0-371) 233-57-15

Тахририятга келган қўлзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди. Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар. Газета тахририят компьютер марказида сақланади.

Газетанинг полиграфик жиҳаддан сифатли чоп этилишига “KOLORPAK” МЧЖ масъул.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.

Нашр индекси — 236. Буюртма — 1185.

43642 нусхада босилган.

Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида босилган. Қўғоз бичими А2.

Баҳоси келишилган нарҳда.

“KOLORPAK” МЧЖ босмахонаси. Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Яшнобод тумани, Элбек кўчаси, 8-уй. ЎзА якуни — 22:10 Топширилди — 23:40 1 2 3 4 5 6

Навбатчи муҳаррир: Абдурауф Қоржовов
Мусахҳиш: Насиба Абдуллаева

Босмахона телефони: (71) 230-27-76

Манзилимиз:

100029, Тошкент шаҳри,

Матбуотчилар кўчаси, 32-уй